

Wójt Gminy Garbów

Prognoza oddzia- ływania na śro- dowisko

ustaleń projektu zmiany Miejscowego planu zagospodarowania prze-
strzennego gminy Garbów

2018-10-26

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	5
1.	Podstawa prawna i cel opracowania.....	5
2.	Cel i zakres opracowania	5
3.	Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy	7
4.	Podstawowe informacje i objaśnienia dotyczące prognozy.....	8
II.	UWARUNKOWANIA PLANISTYCZNE TWORZENIA PROJEKTU PLANU MIEJSCOWEGO I JEGO CHARAKTERYSTYKA	9
1.	Przedmiot prognozy	9
2.	Sytuacja planistyczna sporządzenia prognozy	11
3.	Charakterystyka projektu zmiany mpzp	12
4.	Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami	13
III.	UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE I KULTUROWE	15
1.	Położenie administracyjne	15
2.	Uwarunkowania ochronne	15
3.	Położenie geograficzne	17
4.	Przewodnie cechy środowiska przyrodniczego	17
5.	Fizjonomia krajobrazu	20
6.	Walory przyrodniczo-krajobrazowe	20
7.	Główne cechy funkcjonowania środowiska	21
8.	Odporność środowiska na degradację	21
9.	Zagrożenia i degradacja środowiska.....	23
IV.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO ZAGOSPODAROWANIA	24
1.	Zagospodarowanie terenów objętych projektem zmiany mpzp	24
2.	Oddziaływania na środowisko istniejącego zagospodarowania	25
3.	Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.....	28
4.	Prognoza ostrzegawcza	28
V.	PROBLEMY ŚRODOWISKOWE I CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	28
1.	Problemy środowiskowe, w szczególności dotyczące obszarów chronionych.	28
2.	Cele środowiskowe	29
VI.	SPÓJNOŚĆ PROJEKTU PLANU Z POLITYKĄ OCHRONY ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM.....	35
1.	Spójność projektów planów z polityką ochrony środowiska w Unii Europejskiej	35

2. Spójność projektów planów z polityką ochrony środowiska na poziomie krajowym	36
VII. OBSZAR POZOSTAJĄCY W ZASIĘGU ODDZIAŁYWANIA WYNIKAJĄCEGO Z REALIZACJI ZMIANY PLANU	36
VIII. TENDENCJE PRZEOBRAŻEŃ PRZY BRAKU REALIZACJI PLANU	37
IX. PROGNOZA WPŁYWU PROJEKTU ZMIANY PLANU NA FUNKCJONOWANIE I JAKOŚĆ ŚRODOWISKA	37
1. Czynniki, które będą oddziaływać na środowisko w wyniku zagospodarowania terenów zgodnie z ich przeznaczeniem	37
2. Prognoza oddziaływania realizacji projektu zmiany planu na poszczególne elementy środowiska, z uwzględnieniem zależności pomiędzy tymi elementami i między oddziaływaniami na te elementy	38
3. Prognoza wpływu projektu zmiany planu na jakość środowiska.....	39
4. Ryzyko wystąpienia poważnej awarii.....	41
5. Ocena projektu zmiany planu w aspekcie wpływu na zdrowie ludzi.....	41
6. Szanse ochrony różnorodności biologicznej w świetle zmiany mpzp.....	41
7. Ocena projektu zmiany mpzp w aspekcie prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody	42
8. Ocena projektu zmiany mpzp w aspekcie przewidywanych zmian w krajobrazie	42
9. Ocena projektu zmiany mpzp w aspekcie wpływu na dobra materialne i dobra kultury	43
X. przewidywane oddziaływania na środowisko projektu zmiany PLANU	43
1. Definicje i kryteria oddziaływań.....	43
2. Prognoza oddziaływań	44
XI. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA OBSZARY NATURA 2000	47
XII. OCENA PROJEKTU ZMIAN PLANU W ASPEKTCIE JEGO WPŁYWU NA INNE OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	47
XIII. ocena projektu zmiany PLANU w aspekcie zgodności z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi i przepisami prawa ochrony środowiska	47
1. Ocena zgodności projektu dokumentu z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi	48
2. Ocena zgodności projektu dokumentu z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska	48
XIV. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU ZMIANY PLANU	49

XV.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE	50
XVI.	WSKAZANIE TRUDNOŚCI PRZY OPRACOWANIU PROGNOZY WYNIKAJĄCYCH Z CHARAKTERU DOKUMENTU PODLEGAJĄCEGO PROGNOZIE	50
XVII.	METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 50	
XVIII.	TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	50
XIX.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	51
XX.	LITERATURA	56
XXI.	PODSTAWOWE AKTY PRAWNE.....	57

I. WPROWADZENIE

1. PODSTAWA PRAWNA I CEL OPRACOWANIA

Podstawę prawną sporządzenia niniejszej *Prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów* stanowi art. 51 ust 1 w związku z art. 50 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (ooś). Przepis ten nakłada na wójta gminy obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy, jako jeden z elementów strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Przez strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko rozumie się (zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy ooś) postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji m. in. mpzp, obejmujące w szczególności: uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko, uzyskanie wymaganych ustawą ooś opinii oraz zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Przepisy ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...) korespondują z wymaganiami Unii Europejskiej, zawartymi w dyrektywach Parlamentu Europejskiego i Rady:

- 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,
- 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG,
- 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (obowiązuje od 25 czerwca 2003 r.).

2. CEL I ZAKRES OPRACOWANIA

Podstawowym celem opracowania jest prognostyczna ocena potencjalnego oddziaływania skutków realizacji ustaleń projektu zmiany *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów* na środowisko przyrodnicze oraz warunki życia mieszkańców. Z tego względu, sporządzona w trakcie konstruowania projektu zmiany mpzp czy podczas analizowania możliwości wprowadzania określonych zmian w obowiązującym dokumencie, jest szczególnie przydatnym narzędziem harmonizowania elementów zagospodarowania przestrzennego ze środowiskiem i krajobrazem. Umożliwia bowiem eliminację:

- rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych prowadzących do degradacji środowiska ze względu na niedostosowanie projektowanego zagospodarowania do cech środowiska,
- rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, które będą stwarzać uciążliwości dla innych użytkowników przestrzeni,

a także:

- określa uwarunkowania przyrodniczo-krajobrazowe dla planowania nowych form zagospodarowania terenu,

- wskazuje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne, które będą umożliwiały osiągnięcie założonych celów społeczno-gospodarczych przy możliwie najmniejszych stratach środowiskowych,
- współuczestniczy w określaniu warunków zagospodarowania i zabudowy terenu pod kątem ograniczania niekorzystnych oddziaływań na środowisko.

Prognoza dotyczy nie tylko oddziaływania na środowisko, ale również wpływu otoczenia na teren, który przeznaczony jest pod określoną funkcję. Dlatego niezbędnym elementem kompleksowej prognozy odnoszącej się do konkretnego ustalenia mpzp jest ocena charakteru wpływu naturalnych (fizjograficznych) i antropogenicznych (głównie związanych z uciążliwą działalnością człowieka) czynników lokalizacyjnych na warunki zamieszkania i pracy.

Zakres prognozy określa art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zgodnie z którym prognoza:

zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jego przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,

określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska (również w ujęciu perspektywnym) w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy i cele ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania,

przedstawia:

- rozwiązania, mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko,
- rozwiązania alternatywne, o ile wykaże, że istnieją możliwości ich wprowadzenia.

Kolejność analizowanych w prognozie zagadnień, a także ich problematyka, w dużym stopniu nawiązują do nieobowiązującego już *Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego*, to jest tego aktu wykonawczego, którego wymogi najlepiej odpowiadają celom prognozy i charakterowi dokumentu, którego ona dotyczy. Dotychczas nie ukazało się nowe rozporządzenie Ministra Środowiska, które określałoby szczegółowe warunki, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym zawartość przedmiotowego opracowania uzupełniono o te zagadnienia, których omówienia wymagało cytowane już nieobowiązujące Rozporządzenie, a które odpowiadają specyfice dokumentu, jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy.

Należą do nich:

- charakterystyka uwarunkowań środowiskowych, w tym związanych z funkcjonowaniem, odpornością i jakością środowiska.
- ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych projektu zmiany mpzp w świetle uwarunkowań ekofizjograficznych i prawnych, a także pod kątem skuteczności ochrony różnorodności biologicznej i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania,
- ocena projektu zmiany mpzp w aspekcie gospodarowania zasobami przyrody i zagrożeń dla środowiska, z uwzględnieniem wpływu na zdrowie ludzi i obszary chronione, a także w aspekcie zmian w krajobrazie,

3. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę opracowano metodą opisową i graficzną. Opis uwarunkowań środowiskowych sporządzono w oparciu o kartowanie terenowe poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego oraz dostępne materiały źródłowe. W tej fazie opracowania zastosowano metodę indukcyjno-opisową, polegającą na połączeniu w logiczną całość uzyskanych informacji, kierując się przy tym wiedzą o współczesnych mechanizmach funkcjonowania środowiska.

W prognozie ostrzegawczej podjęto próbę określenia tendencji do zmian w środowisku przy braku realizacji ustaleń projektu zmiany mpzp.

Prognozując wpływ ustaleń projektu zmiany mpzp na środowisko przyrodnicze wykorzystano metodę analogii funkcji oraz metodę analizy porównawczej. Zastosowanie metody analogii funkcji pozwala na identyfikację skutków realizacji ustaleń projektu zmiany mpzp na środowisko dla funkcji o podobnym charakterze, bez względu na okres realizacji, ale pod warunkiem, że są one lokalizowane w porównywalnych sytuacjach środowiskowych. Z kolei metoda analizy porównawczej polega na odnoszeniu projektowanych funkcji terenu do aktualnie obowiązujących w mpzp (względnie aktualnego zagospodarowania i użytkowania terenu), co umożliwi prognozowanie kierunków zmian w środowisku: wzrostu antropopresji, bądź jej osłabienia. W prognozie oddziaływań wzięto pod uwagę ich zasięg przestrzenny, charakter i trwałość (odwracalność), a także czas.

W analizie zasięgu przestrzennego oddziaływania projektu zmiany mpzp, dokonanej pod kątem rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń bądź zakłóceń w funkcjonowaniu środowiska, względnie takich skutków, które wzmacniają i stabilizują środowisko, szczególną uwagę zwrócono na wrażliwość przyrodniczego otoczenia terenu objętego projektem zmiany mpzp, ponieważ współdecyduje ona, obok skali antropopresji, o zasięgu oddziaływań, zwłaszcza znaczących.

Charakteryzując oddziaływania identyfikowano je jako bezpośrednie, pośrednie, wtórne lub skumulowane.

Prognozując trwałość negatywnych skutków w środowisku wywołanych przez określone przedsięwzięcia brano pod uwagę możliwość przywrócenia pierwotnego stanu środowiska, określając te skutki jako odwracalne (możliwe do usunięcia), bądź nieodwracalne (stałe). Należy podkreślić, że wprowadzana zabudowa (kubaturowa, komunikacyjna, infrastrukturalna itp.) jedynie w obrębie zasobów wyczerpywalnych i nieodnawialnych (to jest bogactw mineralnych i rzeźby terenu) powoduje skutki nieodwracalne (definitywne uniemożliwienie eksploatacji złoża, deformację naturalnego ukształtowania terenu). W odniesieniu do zasobów wyczerpywalnych i zmiennych (zasobów glebowych i hydrologicznych, warunków klimatu lokalnego, walorów krajobrazowych) skutki mogą być odwracalne, ale proces od-

nawiania tych zasobów bywa długi i jest na ogół kosztowny, a satysfakcjonująca kompensacja przyrodnicza (np. ubytku powierzchni biologicznie czynnej, wyrębu lasów) nie zawsze możliwa.

W ocenie czasu trwania skutków realizacji projektu zmiany mpzp na środowisko i warunki życia człowieka nacisk położono na skutki długofalowe (długoterminowe).

Spośród pozaprzyrodniczych ustaleń projektu planu za korzystne dla środowiska uznaje się głównie te, które umożliwiają zagospodarowanie przestrzeni krajobrazowej zgodnie z miejscową tradycją zarówno co do skali, jak i formy zagospodarowania, a więc w dostosowaniu do odporności środowiska na antropopresję i z uwzględnieniem tożsamości krajobrazu.

Analizując skutki, jakie w środowisku wywołają realizowane ustalenia projektu zmiany mpzp i sporządzając ocenę generalną, nawiązywano do:

- funkcji ustalonej w obowiązującym mpzp,
- faktycznego zagospodarowania terenu,
- uwarunkowań formłano-prawnych,

z uwzględnieniem proponowanych w projektowanym dokumencie planistycznym działań mitygujących i neutralizujących negatywne oddziaływania, wynikające z nowego przeznaczenia terenu.

4. PODSTAWOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA DOTYCZĄCE PROGNOZY

Zakres niniejszej prognozy został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (pismo z dnia 20.12.2017 r., znak: WOOŚ.411.67.2017.MH) oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Lublinie (opinia z dnia 19.12.2017 r., znak: NZ-700/76/2017), a stopień jej szczegółowości został dostosowany do skali projektu dokumentu i precyzji zapisów jego ustaleń.

Prognozę opracowano na podstawie:

- wizji terenu,
- analizy *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów* przyjętego uchwałą Nr XX/117/2000 Rady Gminy Garbów z dnia 29 września 2000 r. ze zmianami wprowadzonymi uchwałami: Nr XX/119/05 Rady Gminy Garbów z dnia 18 marca 2005 r., Nr VII/46/07 Rady Gminy Garbów z dnia 31 maja 2007 r., Nr XXIII/168/2013 Rady Gminy Garbów z dnia 4 grudnia 2013 r., Nr VII/36/15 Rady Gminy Garbów z dnia 17 września 2015 r., Nr XXV/176/17 Rady Gminy Garbów z dnia 30 października 2017 r.,
- analizy obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów, przyjętego Uchwałą nr XXXIV/188/01 Rady Gminy Garbów z dnia 8 grudnia 2001 r. w sprawie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2002 r. Nr 13, poz. 422) z późniejszymi zmianami (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2005 r. Nr 175, poz. 3041, Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2006 r. Nr 47, poz. 957, Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2007 r. Nr 122, poz. 2386, Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2007 r. Nr 143, poz. 2661, Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2008 r. Nr 18, poz. 681, Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2008 r. Nr 90, poz. 2382, Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2014 r. poz. 300, Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2017 r. poz. 5284),
- analizy ustaleń projektu zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów*,

- analizy ustaleń przedmiotowego projektu zmiany *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów*,
- Oceny aktualności studium i planów miejscowych wraz z analizą wniosków o zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów (2016),
- Analizy potrzeb i możliwości rozwoju gminy Garbów (2018),
- Mapy Hydrograficznej (1:50 000),
- analizy opracowania ekofizjograficznego gminy Garbów (2009),
- Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549),
- analizy dokumentów o charakterze regionalnym, dotyczącym m. in. ochrony środowiska i krajobrazu w woj. lubelskim,
- literatury przedmiotu i obowiązujących w dniu podjęcia uchwały o przystąpieniu do zmiany planu, aktów prawnych (spis w załączeniu).

Informacje uzyskane z materiałów wymienionych powyżej oraz podczas wizji terenowych pozwoliły na opracowanie ogólnej charakterystyki środowiska przyrodniczego omawianego obszaru w podziale na jego poszczególne komponenty. Na ich podstawie określono również stan środowiska przyrodniczego oraz wskazano obecny sposób i stan zagospodarowania obszaru objętego projektem zmiany *mpzp*.

Ponadto, w prognozie dokonano analizy i oceny ustaleń projektu zmiany *mpzp* oraz skutków ich realizacji dla środowiska przyrodniczego, z uwzględnieniem wpływu na jego podstawowe elementy, podatności poszczególnych terenów na degradację oraz konieczności przeprowadzenia przekształceń funkcjonalno-przestrzennych omawianego obszaru.

II. UWARUNKOWANIA PLANISTYCZNE TWORZENIA PROJEKTU PLANU MIEJSCOWEGO I JEGO CHARAKTERYSTYKA

1. PRZEDMIOT PROGNOZY

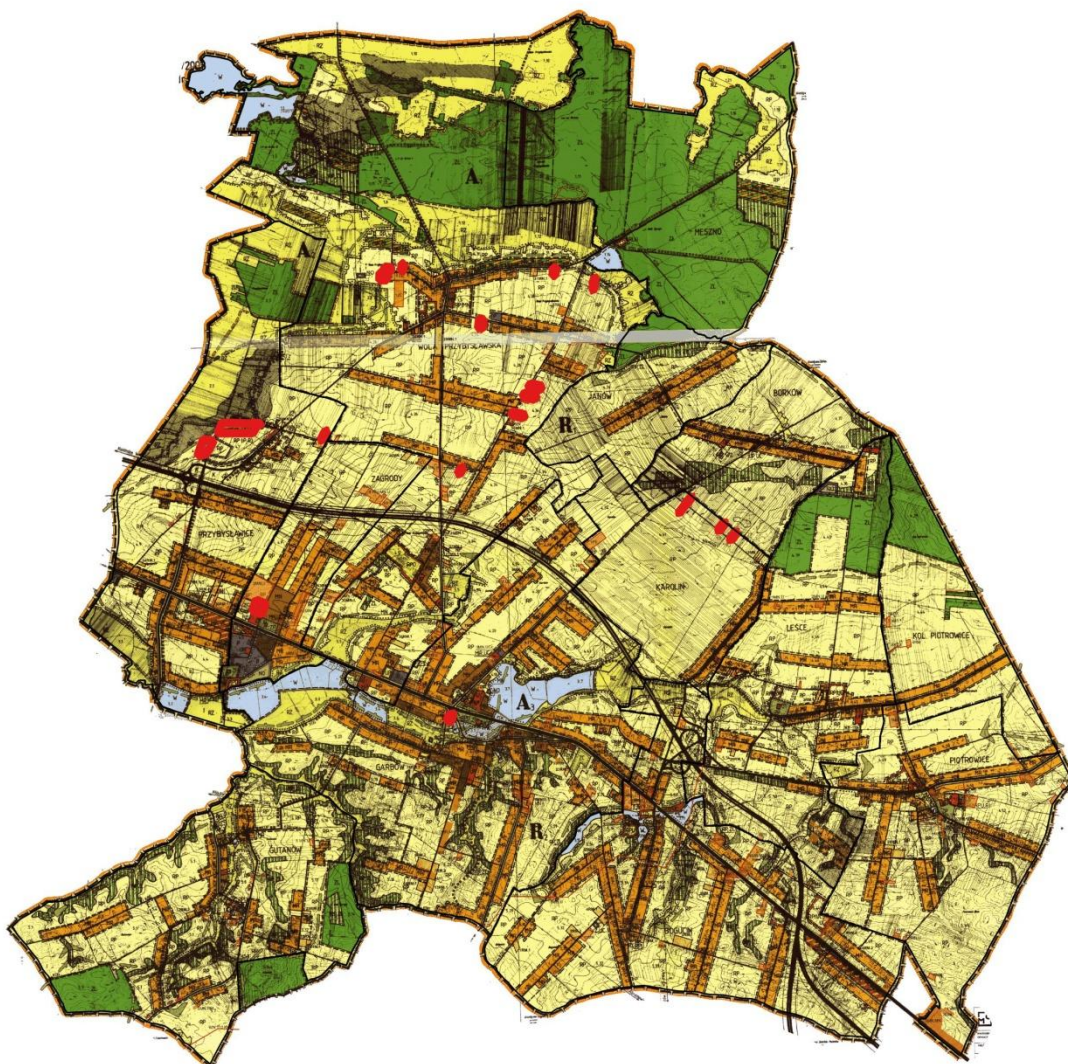
Przedmiotem prognozy są ustalenia zawarte w projekcie zmiany *Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów*, sporządzonym na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w związku z uchwałą Nr XIX/135/17 Rady Gminy Garbów z dnia 16 lutego 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów.

Przedmiotowa zmiana *mpzp* gminy Garbów dotyczy działek położonych w miejscowościach:

- Wola Przybysławska, dz. nr: 1091, 1191, 1192, 1453, 1752/1, 1856/2, 1963, 2111, 2114, 2116, 2208/2, 2750/3,
- Karolin, dz. nr: 282, 283, 339, 364,
- Przybysławice, dz. nr: 597, 465/6, 603, 604, 605, 606/1, 606/2, 607/1, 607/2, 608, 609, 610, 611, 615, 616, 617, 618/1, 618/2, 619, 620, 621/1, 623/1,
- Garbów, dz. nr 397/2,
- Zagrody, dz. nr: 54/1, 54/3.

Usytuowanie terenów objętych zmianą planu w obrębie gminy przedstawia ryc. 1.

Rycina 1. Usytuowanie terenów objętych zmianą mpzp na tle obowiązującego mpzp

Oznaczenia

 obszary objęte zmianą mpzp

Celem zmiany mpzp jest:

- ustalenie przeznaczenia terenów wydzielonych liniami rozgraniczającymi,
- określenie zasad zagospodarowania w obszarach opracowania planu,

- zapewnienie dostępności komunikacyjnej terenów stanowiących przedmiot planu,
- ochrona wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
- poszerzenie możliwości rozwoju i przekształceń funkcji terenów.

Dokument zmiany mpzp stanowią:

- część tekstowa projektu zmiany Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów stanowiąca projekt uchwały Rady Gminy Garbów,
- część graficzna – 15 załączników graficznych do projektu uchwały Rady Gminy Garbów w skali 1 : 1 000.

2. SYTUACJA PLANISTYCZNA SPORZĄDZENIA PROGNOZY

Dla obszaru gminy Garbów obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą Nr XXXIV/188/01 rady Gminy Garbów z dnia 8 grudnia 2001 r. w sprawie zmian miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów ze zmianami przyjętymi uchwałami nr XXIII/135/05 z dnia 20 czerwca 2005 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów - część I (Lubel.05.175.3041),

- nr XXVI/152/05 z dnia 5 grudnia 2005 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów - część II (Lubel.06.47.957),
- nr VII/48/07 z dnia 31 maja 2007 r. w sprawie uchwalenia I etapu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów (Lubel.07.122.2386),
- nr VIII/53/07 z dnia 16 lipca 2007 r. w sprawie uchwalenia II etapu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów (Lubel.07.143.2661),
- nr X/69/07 z dnia 5 listopada 2007 r. w sprawie uchwalenia III etapu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów (Lubel.08.18.681),
- nr XVI/105/08 z dnia 12 czerwca 2008 r. w sprawie uchwalenia IV etapu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów (Lubel.08.90.2382),
- nr XXIII/169/13 z dnia 4 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów (Lubel.14.300),
- nr XIV/107/16 z dnia 8 września 2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów (Lubel.16.4118),
- nr XXV/178/17 z dnia 30 października 2017 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów dla działek Nr 59/1, 60/2, 60/3, 61, 62, 1148/1 w miejscowości Garbów (Lubel.17.5284).

Obowiązujący miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy nie odpowiada w pełni jej aspiracjom rozwojowym i wyzwaniom rozwoju zrównoważonego. W obecnej sytuacji planistycznej, społecznej i środowiskowej podstawową rolę niniejszego dokumentu jest:

- analiza relacji przestrzennych pomiędzy terenami zmieniającymi funkcję a obecnym zainwestowaniem obszaru gminy,
- określenie warunków, które powinny być spełnione dla możliwie największego zharmonizowanego projektowanego zagospodarowania z przyrodą i krajobrazem,
- analiza wpływu projektów planów na obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia o ochronie przyrody.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym Wójt Gminy Garbów w 2016 r. dokonał oceny aktualności SUIKZP i MPZP oraz analiz zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, których celem było:

- analiza i ocena możliwości realizacji zgłoszonych wniosków dotyczących zmiany MPZP,
- wskazanie zmian, jakie zaszyły w przestrzeni gminy,
- ocena dokumentów planistycznych (SUiKZP, MPZP) z uwagi na ich aktualność,
- przygotowanie materiału będącego podstawą do podjęcia przez Radę Gminy Garbów uchwały w sprawie aktualności SUiKZP i MPZP,
- określenie propozycji wieloletniego planu sporządzania zmian MPZP.

Wyniki analiz zostały przedstawione Radzie Gminy Garbów i były podstawą podjęcia uchwały intencyjnej dotyczącej przedmiotowej zmiany mpzp.

3. CHARAKTERYSTYKA PROJEKTU ZMIANY MPZP

Projekt zmiany mpzp składa się z:

- część tekstowa projektu zmiany Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów stanowiąca projekt uchwały Rady Gminy Garbów,
- część graficzna – 15 załączników graficznych do projektu uchwały Rady Gminy Garbów w skali 1 : 1 000.

Projekt dokumentu obejmuje:

- przepisy ogólne,
- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego,
- zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu,
- zasady kształtowania krajobrazu,
- zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków w tym krajobrazów kulturowych oraz dóbr kultury współczesnej,
- wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych,
- zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu,
- granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określanych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa,
- szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości objętych zmianą planu,
- szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy,
- zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- zasady modernizacji, rozbudowy i budowy infrastruktury technicznej,
- stawki procentowe, na podstawie których ustala się opłatę, o której mowa w art. 36 ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustalenia szczegółowe dla:
 - terenów zabudowy mieszkaniowej,
 - terenów zabudowy zagrodowej,
 - terenów przemysłowe,
 - terenów komunikacji,
- Przepisy końcowe.

Przedmiotowa zmiana polega na zmianie i uszczegółowieniu dotychczasowego przeznaczenia planistycznego obszarów w zakresie:

- zmiana przeznaczenia z terenów usług publicznych i komercyjnych na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i tereny komunikacji wewnętrznej – dz. nr: 54/1, 54/3 w m. Zagrody,
- zmiana przeznaczenia z terenów upraw polowych na tereny zabudowy zagrodowej – dz. nr: 1453, 1752/1, 2208/2 w m. Wola Przybysławska,
- zmiana przeznaczenia z terenów upraw polowych na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – dz. nr: 597 w m. Przybysławice, dz. nr: 282, 283, 339, 364 w m. Karolin, dz. nr: 1091, 1191, 1192, 1856/2, 1963, 2111, 2114, 2116, 2750/3 w m. Wola Przybysławska,
- zmiana przeznaczenia z terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na tereny zabudowy zagrodowej – dz. nr 397/2 w m. Garbów,
- doprowadzenia do zgodności ustaleń mpzp z ustaleniami Studium w zakresie przebiegu granicy strefy funkcjonalno-przestrzennej Dolina Białki – dz. nr dz. nr: 603, 604, 605, 606/1, 606/2, 607/1, 607/2, 608, 609, 610, 611, 615, 616, 617, 618/1, 618/2, 619, 620, 621/1, 623/1 w m. Przybysławice,
- zmiana przeznaczenia z terenów upraw polowych na tereny przemysłowo-rzemieślnicze – dz. nr: 465/6 w m. Przybysławice.

4. POWIĄZANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI

Do najważniejszych dokumentów nakreślających politykę rozwoju gminy Garbów wpływającym pośrednio lub bezpośrednio na przedmiot zmiany mpzp jest *Strategia Rozwoju Gminy Garbów na lata 2016-2023*. Generalnym celem Strategii jest *zapewnienie trwałego, zintegrowanego, logicznego i spójnego rozwoju Gminy Garbów w oparciu o realne uwarunkowania i rzeczywiste potencjały*.

Strategia określa trzy cele szczegółowe, których realizacja ma się przyczynić do osiągnięcia celu głównego. Wśród celów szczegółowych definiuje ona:

- Cel szczegółowy 1: Wzrost rangi i znaczenia Gminy Garbów jako obszaru o atrakcyjnej ofercie inwestycyjnej, o bardzo dobrej dostępności komunikacyjnej, opartego na aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców, z poszanowaniem rolniczego charakteru regionu,
- Cel szczegółowy 2: Gmina Garbów silnym i popularnym centrum mieszkalniczym (osiedleńczym) o znaczeniu regionalnym.

Cel 1 skupia się na aspekcie niewystarczająco rozwiniętej przedsiębiorczości i mało innowacyjnej strukturze firm. Rolniczy charakter obszaru wpływa na mniejszą ilość podmiotów gospodarczych. W przypadku jednostek samorządowych, na zwiększone środki finansowe w kluczowy sposób wpływa podatek od osób fizycznych (PIT) oraz podatek od nieruchomości, co związane jest z liczbą osób zamieszkujących dany teren oraz liczbą mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Brak systemu zachęt, brak wyznaczenia i uzbrojenia terenów inwestycyjnych oraz brak spotkań szkoleniowych w zakresie zachęcania i aplikowania o środki z UE, a także dotyczących zakładania i prowadzenia firmy to główne elementy składające się na występowanie niniejszego problemu w Gminie Garbów. Charakter regionu wymaga jednakże poszanowania rolnictwa oraz wsparcia dla tego obszaru, w szczególności w zakresie zachęcania do ekologicznych form upraw, a także promocji nowych form działalności rolniczej, zrzeszeń i tworzenia grup producenckich rolników.

Cel 2 koncentruje się na problemach mieszkalnictwa i wykorzystaniu potencjału jakim dysponuje Gmina Garbów w tym zakresie. Bliskość Lublina, wyraźne procesy suburbanizacyjne (zauważalne w gminach leżących w pobliżu Miasta Lublin) oraz wykorzystanie atutów jakimi dysponuje Gmina Garbów, współpraca ze stolicą województwa w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego Miasta Lublin oraz dostępność komunikacyjna to aspekty, dzięki którym Gmina może konkurować z innymi jednostkami pod względem atrakcyjności mieszkaniowej, stanowiąc dogodny „rynek” dla poszukujących mieszkań. Niezwykle istotne są inwestycje w infrastrukturę techniczną (w szczególności wodociągowo-kanalizacyjną oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków), drogową i okołodrogową, które podniosą jakość życia obecnych mieszkańców i zwiększą atrakcyjność terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. Ważna w kontekście budowania silnego ośrodka osiedleńczego jest promocja terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. Dbałość o środowisko naturalne, czyste powietrze i obniżenie kosztów energii zapewnią technologie z zakresu odnawialnych źródeł energii (OZE), m.in. solary i fotowoltaika. Kluczową rolę we właściwym rozwoju pełni sprawna i efektywnie działająca administracja. Realizacja tego celu ma doprowadzić to tego, że w 2025 roku Gmina Garbów będzie jedną z pięciu najatrakcyjniejszych gmin mieszkaniowych w powiecie lubelskim.

Do najważniejszych dokumentów nakreślających kierunki polityki gospodarczej i przestrzennej rangi ponadlokalnej, w tym w sferze ekologicznej i wpływających pośrednio lub bezpośrednio na projekty planów, należą:

- z centralnych: *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (2011)*,
- z regionalnych:
 - *Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030) (2013)*,
 - *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (2015)*.

W *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju* gmina Garbów została zaliczona do tych wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych, tzn. znajdujących się w procesie postępującej integracji funkcjonalnej z najważniejszymi ośrodkami miejskimi (w tym przypadku z m. Lublin).

Strategia Rozwoju definiowana jest jako główne narzędzie polityki regionalnej, określająca zasadnicze cele i kierunki rozwojowe oraz metody wyrównywania szans, mając na celu spójność gospodarczą, społeczną i przestrzenną, a także zrównoważony rozwój kraju. Projekt planu wpisuje się pośrednio w cel strategiczny 2: „Restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich”.

W kierunkach rozwoju przestrzennego zdefiniowanych w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego* gmina Garbów sytuuje się w miejskim obszarze funkcjonalnym ośrodka wojewódzkiego (LOM), dla którego cele i zasady zagospodarowania przestrzennego, w kontekście obszaru gminy, koncentrują się na:

- wzmocnieniu powiązań funkcjonalno-przestrzennych ośrodków osadniczych LOM,
- krystalizowanie struktury przestrzennej LOM w kierunku jej optymalizacji funkcjonalnej,
- zachowaniu ciągłości systemów przyrodniczych,
- utrzymaniu integralności przestrzennej terenów otwartych o funkcjach rolniczych i przyrodniczych (głównie klimatycznych),
- rozwoju urbanizacji w nawiązaniu do ukształtowanych układów osadniczych.

Projektowana zmiana mpzp wpisuje się w cele i priorytety w/w dokumentu określających kierunki działań w ramach m. in. polityki przestrzennej, a dotyczących rozwoju przedsiębiorczości i mieszkalnictwa.

III. UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE I KULTUROWE

1. POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Gmina Garbów położona jest w środkowo-zachodniej części woj. lubelskiego. Sąsiaduje z gminami: Kamionką i Niemcami na wschodzie, Jastkowem i Nałęczowem na południu, Maruszowem na zachodzie oraz Abramowem na północy. Przez obszar gminy przebiega tranzytowa droga nr 17 Lublin - Warszawa. Znajduje się w odległości 20 km od miasta Lublina.

2. UWARUNKOWANIA OCHRONNE

Na terenie gminy Garbów obowiązują ograniczenia w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów związane z ochroną:

- przyrody,
- krajobrazu,
- obiektów budowlanych i terenów o wartościach kulturowych wpisanych do rejestru zabytków województwa lubelskiego,
- stanowisk archeologicznych,
- wód podziemnych.

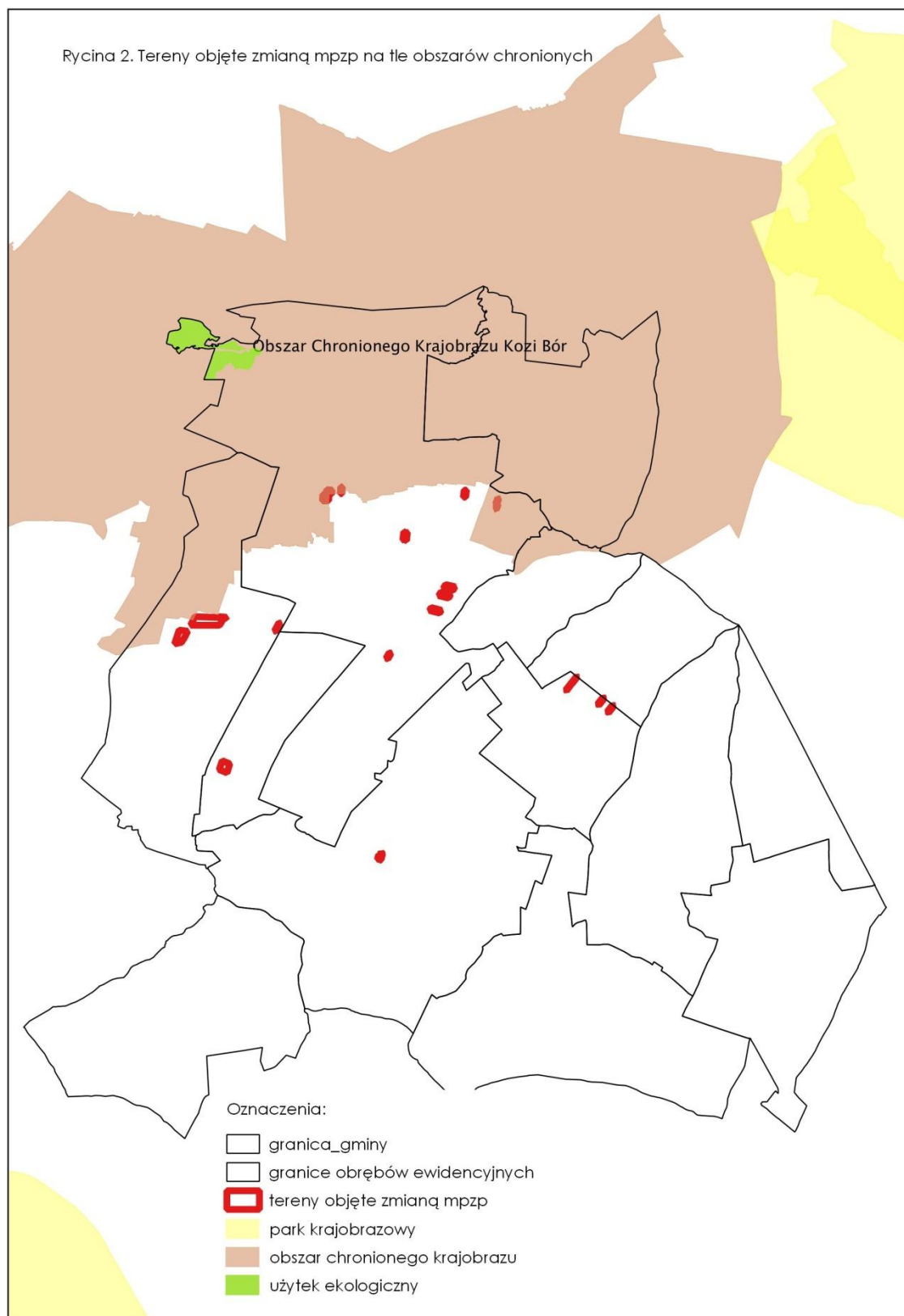
Spśród form ochrony przyrody tworzonych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, na terenie gminy zlokalizowany jest (ryc. 2):

- fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór”, w granicach którego położona jest północna część gminy,
- użytek ekologiczny w płn-wsch fragmencie gminy, znajdujący się w granicach OCK „Kozi Bór”.

W granicach gminy, zgodnie z ustaleniami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów*, projektowane są użytki ekologiczne oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy zlokalizowane w granicach OCK „Kozi Bór”.

Status zabytku kultury objętego wpisem do rejestru „A” zabytków nieruchomych województwa lubelskiego (według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.) posiadają:

- budynek wagi, budynek gospodarczy, fragment rampy dawnej kolejki wąskotorowej w m. Bogucin, nr rej. A/1018,
- zespół kościoła parafialnego: kościół pw. Przemienienia Pańskiego, ogrodzenie z bramką, kapliczkami procesyjnymi i malowidłami na słupku przęsłowym w bramce wsch., plebania w m. Garbów, nr rej. A/3 (1-4),
- zespół pałacowo-parkowy: pałac z dekoracją sztukateryjną wewnątrz i detalem architektonicznym na zewnątrz, pozostałości parku (ukształtowanie terenu i drzewostan) z historycznym układem komunikacyjnym i trzema stawami (Irena, Pod pałacem i Kępa), spichlerz, w m. Garbów, nr rej. A/462,

- kaplica grobowa Rodziny Moskalewskich, wraz z gruntem pod budowlą (w granicach zabudowy), w m. Garbów, nr rej. A/1453,
- figura przydrożna z posągami św. Anny w m. Gutanów, nr rej. A/698,
- zespół dworsko-parkowy (o pow. wskazanej w dec.): dwór, park z alejami (grabową i lipową), stawem z wyspą oraz z drzewostanem (wg opisu w dec.), w m. Leśce, nr rej. A/906,
- wiatrak „holender”, wraz z wyposażeniem wnętrza (urządzenia i mechanizmy młynarskie), w m. Piotrowice Duże, nr rej. A/354,
- zespół pałacowo-parkowy: pałac, park, teren d. folwarku z budynkiem obory, w m. Piotrowice Duże (Wielkie), nr rej. A/681,
- cmentarz wojenny z I wojny świat., w m. Wola Przybysławska (dawn. Garbów), nr rej. A/1009,
- park (ukształtowanie terenu wraz drzewostanem), ogrodzenie z bramą wjazdową, dom mieszkalny, w m. Zagrody Przybysławskie, nr rej. A/728,
- zespół willowo-ogrodowy: willa i budynek gospodarczy (wraz z ich wyposażeniem), fragmenty ogrodzenia, brama wjazdowa z bramką, brama boczna z bramką, ogród z aleją, w m. Zagrody Przybysławskie, nr rej. A/842,

Status zabytku kultury objętego wpisem do rejestru „C” zabytków archeologicznych województwa lubelskiego (według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.) posiada Grodzisko wczesnośredniowieczne – stanowisko archeologiczne nr 2/12 – AZP 75-79, w m. Garbów, nr rej. C/92.

Ponadto gmina znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406 (lubelskiego), należącego do regionalnego systemu ochrony wód. Ze względu na brak izolacji wglębnych kredowych poziomów wodonośnych przewiduje się ustanowienie na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne obszaru ochronnego tego zbiornika.

3. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Według podziału S. Kondrackiego i S. Ostrowskiego gmina leży na granicy dwóch prowincji fizjograficznych Niziny Południowo-Podlaskiej i Wyżyny Lubelskiej. Północna część gminy położona jest w mezoregionie Wysoczyzny Lubartowskiej, zaś południowa na Płaskowyżu Natęczowskim jako części Wyżyny Lubelskiej. Różnica wysokości wahają się w granicach 153,4 do 228,9 m.n.p.m.

4. PRZEWODNIE CECHY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

GEOLOGIA I GLEBY

Pomiędzy częścią południową a środkową występuje znaczne obniżenie terenu, które tworzy wąską dolinę rz. Kurówki - obniżenie to stanowią stawy rybne, zbiorniki wodne i trwałe użytki zielone. Znaczne różnice pomiędzy makroregionami widoczne jest w budowie geologicznej, mało zaznaczone w ukształtowaniu powierzchni. Pod uwzględnieniem ukształtowania powierzchni południowa część jest wysokofalista, środkowa słabiej urzeźbiona, zaś część północna dość płaska.

W partiach terenu najwyżej położonych o urozmaiconej rzeźbie występują gleby lessowe o wielometrowej powłoce obrębu wsi Bogucin, Gutanów, Borków, Garbów oraz część wsi Piotrowice Duże. Powstały tu gleby najlepszych kompleksów. W kierunku północnym, od rz. Kurówki grubość powłoki lessowej maleje i tworzą ją lessy niecałkowite. Na utworach tych powstały gleby kompleksu pszennego bardzo dobrego i dobrego, brunatne i pseudobielicowe.

Równiny denudacyjne w północnej części gminy wyróżniają się od obszarów lessowych mniej urozmaiconym ukształtowaniem powierzchni. Tworzą je gleby zbudowane z glin i piasków zwałowych pochodzenia polodowcowego. Na glebach tych powstały kompleksy żytnio-ziemniaczane, pszenno-żytnie.

W partiach niższych dolinnych powstały czarne ziemie i gleby glejowe - pokrywają je głównie użytki zielone. Najniższe partie dolin naturalnych cieków wodnych i zagłębień terenowych wypełnia poziom akumulacyjny zbudowany z torfów, rzadziej z utworów mułowo-piaszczystych.

Najlepsze kompleksy gleb na lessach podlegają bezwzględnej ochronie stanowią one 65,6% (I - III kl.), gleby przemieszane średniej jakości zajmują 23,1% (kl. IVa i IVb), zaś najgorsze glebowo są tereny północnej części gminy zajmują 11,3% gruntów ornych to gleby V-VI klasy. Rozmieszczenie gleb na terenie gminy obrazuje załączona do opracowania mapa poglądowa.

Z rozkładu gleb na obszarze gminy wynika, że większość obszarów posiada korzystne warunki dla intensywnej produkcji.

Tereny o najwyższych walorach produkcyjnych występują w południowej i środkowej części gminy. Dokonana ocena waloryzacyjna rolniczej przestrzeni produkcyjnej bierze za podstawę gleby. Uzupełnieniem są agroklimat, rzeźba terenu i stosunki wodne.

Biorąc pod uwagę wszystkie elementy przyrodnicze gminy, w tym najcenniejszy, jakim są gleby, obliczono wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który dla gminy wynosi 83,5 pkt. przy 110 stopniowej skali waloryzacji (IUNG Puławy), która dla woj. lubelskiego wynosi około 78 pkt. a średnio dla kraju 66 pkt., Zatem gmina jest ze swoim wskaźnikiem znacznie powyżej średniej woj. (w/g starego podziału województw).

Gmina położona jest w strefie klimatu umiarkowanego o widocznym wpływie klimatu kontynentalnego. W/g danych z wielolecia gmina charakteryzuje się 210 dniowym okresem wegetacji. Średni opad roczny wynosi 536 mm, średnia temperatura +7,2°C.

Początek okresu wegetacji przypada około 1-5 IV, koniec około 30 X. Pokrywa śnieżna zalega 65-70 dni. Okres zimy utrzymuje się około 95 dni, średnia prędkość wiatru wynosi 3,2 m/sek.

WODY

Południowa część gminy leży w dorzeczu rzeki Kurówki, północny fragment w dorzeczu Syroczanki, a część zachodnia odwadniana jest przez rzekę Białkę – prawobrzeżny dopływ Kurówki.

Rzeka Kurówka przez teren gminy przepływa równoleżnikowo ze wschodu na zachód biorąc początek w południowo-wschodniej części omawianego terenu na południe od Piotrowic Wielkich. Do Kurówki uchodzi szereg większych i mniejszych cieków bez nazwy. Koryto Kurówki i większość cieków na terenie gminy jest uregulowana i razem z rowami melioracyjnymi tworzy system odwodnień. Na terenie gminy rzeka zasila kompleks stawów w Garbowie i w Zagrodach.

Rzeka Białka swój początek bierze w gminie Markuszów. Na obszar gminy Garbów wpływa od kierunku SW-NE i na odcinku 2 km stanowi granicę z gminą Markuszów, następnie na odcinku 1,5 km płynie przez omawiany obszar, gdzie zmienia kierunek na SE-NW. Koryto Białki jest uregulowane.

Północną granicę z gminą Abramów stanowi ciek bez nazwy, który początek bierze w północno-zachodniej części gminy na łąkach Poręby na północ od Meszna, a zasila rzekę Syroczankę.

W północno-zachodniej części terenu na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Kości Bór” istnieją dwa jeziora: Jezioro Duży Ług o powierzchni 22,35 ha, średniej głębokości 1,5 m i pojemności 330 tys. m³ oraz Jezioro Rejowiec o powierzchni 28,19 ha, średniej głębokości 1,0 m i pojemności 280 tys. m³. Oba położone są w rejonie miejscowości Orlicz, północne i południowe brzegi tworzą ramiona wydm. U podnóża wału wydmowego Gór Orlickich występują liczne oczka wypełnione wodą, zaś na łąkach doły potorfowe.

Powierzchnia wód zajmuje 225 ha co stanowi 2,2 % całej powierzchni gminy.

Północna część gminy położona jest w obszarze jcwp Białka (PLRW200023239249), południowa zaś w obszarze jcwp Kurówka od źródeł do Białki bez Białki (PLRW2000623923). Zgodnie z wynikami klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód jednolitych części wód rzecznych w 2016 r. [Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2016 r.] w obszarze jcwp Białka stan i potencjał ekologiczny wód był dobry, zaś w obszarze jcwp Kurówka od źródeł do Białki bez Białki – umiarkowany, a stan wód określono jako zły. Nie spełnione zostały również wymagania dodatkowe dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Wody podziemne na terenie gminy związane są przede wszystkim z utworami czwartorzędu i kredy oraz lokalnie z utworami trzeciorzędu. Żadna ze studni wierconych nie ujmuje poziomu czwartorzędowego i trzeciorzędowego.

W poziomie wód czwartorzędowych możemy wyróżnić poziom górny o cechach wierzchówki występujący w piaskach eolicznych nadglinowych i niższy poziom o zwierciadle lekko napiętym związany z piaskami śródglinowymi. W wielu miejscach oba poziomy łączą się. Ujmowane są przez studnie gospodarskie kopane i niektóre wiercone.

W utworach trzeciorzędowych znajdują się dwa poziomy wody o charakterze naporowym.

Poziom kredowy związany jest ze spękanymi utworami węglanowymi. Są to wody szczelinowe występujące pod ciśnieniem. Na terenie gminy wszystkie studnie wiercone ujmują poziom kredowy. Głębokość nawierconego zwierciadła wody waha się od 8,40 m p.p.t. w studni nr 1 w Starej Wsi do 56,0 m p.p.t. w studni nr 12 w ujęciu dla wodociągu wiejskiego w Bogucinie. Maksymalne wydajności zmieniają się od 2,0 m³/h przy depresji 0,40 m w studni nr 5d dla Przedszkola w Garbowie do 134,04 m³/h w studni nr 5b dla cukrowni „Garbów”.

Studnia nr 4 dla Szkoły Podstawowej w Przybysławicach jest punktem stałych obserwacji hydrogeologicznych w sieci monitoringu regionalnego. Potencjalne zagrożenia dla jakości wód podziemnych związane są z odprowadzaniem ścieków, gospodarką odpadami, emisją płynów i gazów, działalnością rolniczą oraz infiltracją zanieczyszczonych wód powierzchniowych.

Badane, w ramach monitoringu środowiska (Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2016 r.), źródła Wyżyny Lubelskiej charakteryzowały się w przeważającej części wysoką jakością. Dominowały wody o dobrym stanie chemicznym, w tym wody dobrej jakości – II klasy. Nie odnotowano występowania wód V klasy - złej jakości.

SUROWCE MINERALNE

Według danych udostępnionych poprzez serwis MIDAS (prowadzony przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy), który jest podstawowym źródłem informacji o surowcach mineralnych Polski w obszarze gminy Garbów znajduje się 6 złóż surowców. Kopaliny występujące na terenie gminy związane są głównie z utworami wieku czwartorzędowego. Są to:

kruszywa naturalne

- piasek udokumentowany w złożach:
 - Wola Przybysławska II - powierzchnia udokumentowanego złoża: 2.000 ha; miąższość: od 2,60 m do 3,80 m, średnio 3,20 m; szacunkowe zasoby : 103,04 tys. t; możliwe kierunki zastosowań kopaliny: dla drogownictwa, dla budownictwa;
 - Garbów - powierzchnia udokumentowanego złoża: 2,59 ha; miąższość: od 5,60 m do 11,20 m, średnio 8,20 m; szacunkowe zasoby : 343,63 tys. t; możliwe kierunki zastosowań kopaliny: dla drogownictwa, dla budownictwa;
 - Marianka - powierzchnia udokumentowanego złoża: 2,18 ha; miąższość: od 2,00 m do 9,40 m, średnio 5,82 m; szacunkowe zasoby : 172,82 tys. t; możliwe kierunki zastosowań kopaliny: dla drogownictwa, dla budownictwa;
- piasek ze żwirem udokumentowany w złożach:
 - Borków - powierzchnia udokumentowanego złoża: 0,19 ha; miąższość: od 2,60 m do 4,10 m, średnio 3,50 m; szacunkowe zasoby : 14,18 tys. t; przewidywany sposób eksploatacji: odkrywkowy;
- surowce ilaste ceramiki budowlanej udokumentowane w złożach:
 - Garbów - powierzchnia udokumentowanego złoża: 5,50 ha; miąższość: od 1,97 m do 6,00 m, średnio 2,79 m; szacunkowe zasoby bilansowe: 187,00 tys. t; szacunkowe zasoby pozabilansowe: 328,00 tys. t; możliwe kierunki zastosowań kopaliny: d/p wyrobów grubościennych; eksploatacja zaniechana;
- ropa naftowa i gaz ziemny udokumentowane w złożach:
 - Glinnik - powierzchnia całkowita udokumentowanego złoża: 58,00 ha; głębokość położenia złoża: od 2 293.50 m do 2 299.50 m; miąższość efektywna złoża: od 1,50 m do 7,00 m, średnio 4,20 m; zatwierdzone zasoby geologiczne ropy naftowej: 7,60 tys. t; zatwierdzone zasoby przemysłowe: 5,05 tys. t; zatwierdzone zasoby geologiczne gazu ziemnego: 0,64 mln m³; zatwierdzone zasoby przemysłowe: 0,47 mln m³.

5. FIZJONOMIA KRAJOBRAZU

Dla krajobrazu gminy typowy jest krajobraz monotony. Do elementów różnicujących krajobraz należą: z form przyrody nieożywionej – stawy oraz śródleśne i śródpolne oczka wodne, zaś z form przyrody ożywionej – lasy i zagajniki, a także zbiorowiska torfowiskowe i szuwarowe.

Pod względem wyrazistości w krajobrazie zdecydowanie wyróżnia się duży kompleks leśny w północnej części gminy ze stawami i śródleśnymi oczkami wodnym, zaś w południowej części gminy – dolina Kurówki z kompleksem stawów w Garbowie i w Zagrodach. Z kolei największą monotonią odznacza się krajobraz użytkowanej rolniczo środkowej i południowo-wschodniej części gminy.

6. WALORY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

Gmina Garbów odznacza się przeciętnymi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi. Na ich tle wyróżniają się kompleksy łąkowo-leśne w północnej części gminy, których wartości przyrodnicze i krajobrazowe kwalifikują je do rangi ponadlokalnej, czego wyrazem jest fakt objęcia ich ochroną prawną w formie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór” stanowiący korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym. Rangę lokalną, która w większości przypadków uzasadnia wnioskowanie o objęcie ochroną prawną, posiadają następujące obiekty przyrodnicze i przyrodniczo-kulturowe:

- łąki i łąki wodne i łąki polne,
- kompleksy stawów, z reguły w oparciu o łąki, z roślinnością wodną i szuwarową,
- dolinki rzeczne zajęte przez podmokłe łąki.

7. GŁÓWNE CECHY FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

W sytuacji zdecydowanej powierzchniowej przewagi agroekosystemów w strukturze ekologicznej gminy (za wyjątkiem północnej części gminy w granicach OCK) w dwójnasób rośnie rola dolin rzecznych w utrzymywaniu względnej stabilności środowiska. Stabilność tę należy postrzegać nie tylko w aspekcie hydrologicznym, ale również w kontekście warunków funkcjonowania ponadekosystemowych przyrodniczych jednostek przestrzennych, to jest fizjocenozy. Niską lesistość środkowej i południowej części gminy rekompensuje w tym względzie, choć w stopniu niewystarczającym, sieć dolin rzecznych. Na czele z doliną Kurówki i kompleksem stawów – korytarz ekologiczny, stanowi ona ośnoję lokalnego systemu przyrodniczego. Do jego podstawowych elementów należą również:

- kompleks łąkowy w granicach OCK „Kozi Bór”,
- kompleksy łąkowe w południowo-zachodniej części gminy w okolicach wsi Gutanów,
- kompleks łąkowy we wschodniej części gminy na południe od wsi Borków.

Ponadto system wspóttworzą:

- zagajniki i mokradła łąkowe – jako lokalne biocentra,
- suche bądź okresowo podmokłe dolinki i obniżenia dolinne jako istniejące lub potencjalne powiązania przyrodnicze.

8. ODPORNOŚĆ ŚRODOWISKA NA DEGRADACJĘ

Naturalna odporność środowiska określa jego progowe możliwości eksploatacji (użytkowania), w wyniku której nie dochodzi do nieodwracalnych zmian (degradacji środowiska), bądź nie zostają jeszcze uruchomione procesy prowadzące do utraty walorów (przyrodniczych i użytkowych) przez środowisko lub deregulacji w jego funkcjonowaniu (załamania równowagi przyrodniczej).

O ogólnej odporności na degradację decyduje wrażliwość hydrosfery, pedosfery i biosfery (szczególnie szaty roślinnej lasów). Ślady degradacji gleb bywają najtrwalsze, a w przypadku erozji – najbardziej widoczne w krajobrazie.

Na stopień odporności wód podziemnych na zanieczyszczenie wpływają przede wszystkim: głębokość ich występowania i stopień przepuszczalności warstwy suchej (tzn. stopień izolacji). Gmina Garbów w przeważającej części obejmuje obszar średnio zagrożony (za który uważa się taki, gdzie miąższość nadkładu porowego sięga powyżej 20 m, a w przypadku słabo przepuszczalnego od 2 do 10 m), w obrębie którego czas przesączenia (pionowej migracji ewentualnych zanieczyszczeń do głębokich wód podziemnych) zawiera się w przedziale 5 –

25 lat. Podatność wód podziemnych na zanieczyszczenie jest naturalną właściwością systemu wodonośnego, określającą ryzyko migracji substancji szkodliwych z powierzchni terenu do poziomu wodonośnego. Wyróżnia się podatność właściwą, czyli naturalną, warunkowaną wyłącznie budową geologiczną i warunkami hydrogeologicznymi, oraz podatność specyficzną uwzględniającą oprócz podatności właściwej także rodzaj zanieczyszczenia, jego ładunek i charakter ogniska zanieczyszczeń. Tożsame znaczenie mają stosowane w polskim słowniku hydrogeologicznym pojęcia wrażliwości wód podziemnych i odporności na zanieczyszczenie. Podatność naturalna wód podziemnych związana jest z parametrami hydrogeologicznymi poziomu wodonośnego lub warstwy wodonośnej oraz warunkami zasilania. Warunki zasilania wynikają głównie z miąższości strefy aeracji lub głębokości do zwierciadła wód podziemnych oraz z charakteru litologicznego utworów pokrywowych, przez które zanieczyszczenia migrują pionowo z powierzchni terenu.

Zgodnie z informacją zawartą na stronie RZGW Warszawa dotychczas na obszarze RZGW w Warszawie nie zostały ustanowione obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych, natomiast aktualnie prowadzone są prace nad ustanowieniem obszarów ochronnych GZWP: nr 401 „Niecka łódzka” oraz nr 405 „Niecka radomska”, zgodnie z ustaleniami programów działań realizowanych w ramach planowania gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy na lata 2010 - 2015.

Odporność gleb analizuje się dla potrzeb planowania przestrzennego głównie pod kątem ich podatności na degradację chemiczną i erozję, ponieważ są to zagrożenia typu obszarowego, mogące wpływać na sposób zagospodarowania terenu. Najmniej odporne na działanie czynników degradujących są gleby wytworzone z piasków luźnych i słabo gliniastych (kompleksy 6 i 7). Najstabsze odmiany tych gleb znajdują się pod lasami sosnowymi (stąd wynika również duża podatność tych drzewostanów na degradację).

Odporność zbiorowisk roślinnych, szczególnie szaty leśnej ocenia się zwykle wieloaspektowo na:

- biotyczne czynniki patogenne (głównie masowe pojawy szkodników),
- abiotyczne bodźce chorobowe (wiatr, pożary itp.),
- użytkowanie rekreacyjne.

Najczęściej jest stosowana klasyfikacja kompleksowej odporności siedlisk leśnych (Sinta 1978) przedstawia się następująco:

- bór suchy i bór świeży – bardzo mała odporność (1),
- bór wilgotny i bór bagienny – mała odporność (2),
- ols, bór mieszany i bór mieszany wilgotny – mała odporność (3),
- las mieszany i las mieszany wilgotny – średnia odporność (4),
- las świeży i las wilgotny – duża odporność (5),
- ols jesionowy – bardzo duża odporność (6).

Z klasyfikacji tej wynika, że najmniej odporne są siedliska borowe. Dominują one w kompleksie leśnym w północnej części gminy. W lasach we wschodniej i południowej części gminy przeważają drzewostany liściaste (wśród nich dąbrowy) i mieszane. Odznaczają się one dużą odpornością na antropopresję.

9. ZAGROŻENIA I DEGRADACJA ŚRODOWISKA

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* na obszarze dorzecza Wisły, w kontekście projektowanej zmiany mpzp, wśród punktowych źródeł zanieczyszczeń, pobory kruszywa zidentyfikowano jako jeden z wielu rodzajów presji. Na skutek intensyfikacji wydobywania w ostatnich latach, obserwuje się nasilenie procesu degradacji koryt rzecznych spowodowanych niekontrolowanym wydobywaniem piasków i żwirów – dotyczy to w zdecydowanej większości regionu wodnego Górnej Wisły, gdzie złoża piasku i żwiru najczęściej występują wzdłuż dolin rzecznych i w tych dolinach. Wydobywanie materiałów bezpośrednio z koryt rzecznych i terenów do nich przyległych powoduje naruszenia równowagi hydrodynamicznej w rzekach i potokach. Wzmocniona erozja wgłębna powoduje wzrost pojemności transportowej koryt i zmniejszanie się terenów zalewowych, co w konsekwencji może powodować większe straty podczas powodzi;

Najdalej idącymi zmianami jakościowymi są dotknięte wody powierzchniowe. Zgodnie z wynikami klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego, stanu chemicznego i stanu wód jednolitych części wód rzecznych w 2013 r. (Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2013 r.) w obszarze jcwp Białka stan i potencjał ekologiczny wód był dobry, zaś w obszarze jcwp Kurówka od źródeł do Białki bez Białki – słaby, a stan wód określono jako zły. Nie spełnione zostały również wymagania dodatkowe dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Potencjalne zagrożenia dla jakości wód podziemnych związane są z odprowadzaniem ścieków, gospodarką odpadami, emisją płynów i gazów, działalnością rolniczą (zanieczyszczenie wód otwartych i gruntowych w wyniku nawożenia i stosowania środków ochrony roślin) oraz infiltracją zanieczyszczonych wód powierzchniowych. Ze względu na izolację od zanieczyszczeń powierzchniowych górnego czwartorzędowego poziomu wodonośnego, jakość jego wód jest dobra. Zanieczyszczeniem zagrożone są natomiast płytkie wody gruntowe. Potencjalnym źródłem zanieczyszczeń jest także oczyszczalnia ścieków w Garbowie odprowadzająca ścieki do rzeki. Źródłem zagrożeń są także „dzikie” wysypiska śmieci, te zwłaszcza, które są zlokalizowane w dolinach rzecznych, w bezpośrednim sąsiedztwie rzek i rowów melioracyjnych.

Głównym zagrożeniem powierzchni ziemi jest jednak niekoncesjonowana odkrywkowa eksploatacja kopalni. Prowadzona chaotycznie dewastuje środowisko. Wywołuje to zawsze degradację pokrywy glebowej, a często również roślinności i krajobrazu. Bardzo często w nieczynnych wyrobiskach składowane są śmieci, co stwarza dodatkowe zagrożenie dla wód gruntowych. Na terenie gminy zarejestrowano 6 punktów eksploatacji kruszywa naturalnego przez miejscową ludność na potrzeby własne, nie posiadających dokumentacji i koncesji na wydobywanie. Trzy z nich znajdują się w obrębie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór”, a dwa na obszarze objętym sprawozdaniem geologicznym.

Największym zagrożeniem dla zbiorowisk roślinnych, a zwłaszcza dla wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin o dużych wymaganiach wilgotnościowych, jest obniżanie się poziomu wód gruntowych, głównie wskutek melioracji odwadniających i regulacji rzek i potoków.

IV. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCEGO ZAGOSPODAROWANIA

1. ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW OBJĘTYCH PROJEKTEM ZMIANY MPZP

Rozwój przestrzenny gminy należy oceniać w kontekście całego obszaru gminy lub co najmniej w kontekście obszaru o wielkości zapewniającej racjonalność prowadzenia tego typu analiz. W strukturze przestrzennej gminy dominującymi funkcjami terenów są tereny użytków rolnych (81% pow. obszaru gminy) i gruntów leśnych (13% pow. obszaru gminy). Obszar gminy jest w niewielkim stopniu zainwestowany, grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 4% pow. obszaru gminy.

Zabudowa koncentruje się przede wszystkim przy istniejących ciągach komunikacyjnych - drodze krajowej oraz powiatowych i gminnych drogach lokalnych. Tereny zabudowy usługowej (w tym usług komercyjnych, publicznych, sakralnych, sportu oraz rekreacji) przenikają się z zabudową mieszkaniową, natomiast tereny produkcji stanowią niewielki odsetek terenów zabudowanych. Tereny zurbanizowane są rozlokowane dość równomiernie w obszarze gminy, z wyjątkiem północnej i środkowo-wschodniej części gminy. Tereny zabudowy produkcyjnej zlokalizowane są głównie w środkowo-zachodniej części gminy w obrębie m. Zagrody i Garbów; tereny zabudowy usługowej, zagrodowej i mieszkaniowej równomiernie na całym obszarze wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Tereny objęte projektem zmiany mpzp w większości użytkowane są rolniczo, dla których planowana jest zmiana przeznaczenia, a dotyczy to:

- terenów planistycznych w m. Wola Przybysławska (dz. nr: 1453, 1752/1, 2208/2) – zmiana przeznaczenia z terenów upraw polowych na tereny zabudowy zagrodowej,
- terenów planistycznych w m. Przybysławice (dz. nr: 597), w m. Karolin (dz. nr: 282, 283, 339, 364) i w m. Wola Przybysławska (1091, 1191, 1192, 1856/2, 1963, 2111, 2114, 2116, 2750/3) – zmiana przeznaczenia z terenów upraw polowych na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- terenu planistycznego w m. Przybysławice (dz. nr: 465/6) – zmiana przeznaczenia z terenów upraw polowych na tereny przemysłowo-rzemieślnicze.

Tereny planistyczne w m. Zagrody (dz. nr: 54/1, 54/3) użytkowane są rolniczo, ale w obowiązującym planie posiadają przeznaczenie pod usługi publiczne i komercyjne.

Teren planistyczny w m. Garbów (dz. nr 397/2) jest zagospodarowany w postaci zabudowy zagrodowej.

Teren planistyczny w m. Przybysławice (dz. nr: 603, 604, 605, 606/1, 606/2, 607/1, 607/2, 608, 609, 610, 611, 615, 616, 617, 618/1, 618/2, 619, 620, 621/1, 623/1) częściowo jest zagospodarowany w postaci zabudowy zagrodowej. W obowiązującym mpzp teren ten posiada przeznaczenie pod zabudowę zagrodową, przez obszar ten przebiega granica strefy funkcjonalno-przestrzennej Dolina Białki, której przebieg jest niezgodny z ustaleniami Studium.

2. ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ISTNIEJĄCEGO ZAGOSPODAROWANIA

Oddziaływania na środowisko istniejącego zagospodarowania mają charakter: pozytywnie neutralny w obszarze upraw polowych i negatywny słaby bądź umiarkowany w obrębie zabudowy technicznej.

Użytkowanie rolnicze wywołuje niewielką antropopresję głównie dlatego, że z reguły ma ono charakter ekstensywny, a tylko miejscami co najwyżej średnio intensywny (Tabela 1). W obrębie rolniczej przestrzeni produkcyjnej jedynie tereny przydrożne mają obniżony stopień różnorodności biologicznej. Oddziaływania negatywne słabe (pomijalne) na wody podziemne, florę i faunę mają charakter pośredni, krótko- lub długoterminowy, stały bądź chwilowy i z reguły ponadlokalny. Wynikają z terminów prac agrotechnicznych (orka, zbiory - sianokosy, żniwa, opryski itp.), a także z częstotliwości ruchu pojazdów silnikowych na drogach, zwłaszcza dojazdowych do pól (zanieczyszczenia powietrza, hałas). Oddziaływania gospodarki rolnej na florę i faunę przejawiają się również zwiększoną obecnością gatunków roślinnych (w obrębie fitocenoz) i zwierzęcych (w obrębie zoocenoz) związanych z agroekosystemami. Oddziaływania negatywne słabe na gleby i powietrze mają charakter bezpośredni lub pośredni, krótko-, średnio- lub długoterminowy, słaby bądź chwilowy i wynikają z przedostawania się zanieczyszczeń z dróg publicznych oraz maszyn rolniczych silnikowych, a także wskutek nadmiernego nawożenia i chemizacji rolnictwa. W warunkach równinnej rzeźby terenu, oddziaływania rolniczego użytkowania terenu na ukształtowanie powierzchni ziemi są co najwyżej słabe.

Rolnicze użytkowanie ziemi jednoznacznie pozytywny wpływ wywiera na klimat i krajobraz. Pozytywny wpływ terenów rolnych na klimat przejawia się głównie zmniejszeniem częstotliwości występowania mgieł i oparów mgielnych (o ile nie występują podmokłe łąki, a tak jest w omawianej sytuacji) oraz stabilizacją wilgotności powietrza (tj. zawartością pary wodnej w powietrzu). Obecność terenów rolnych w niewielkich konturach (jak to ma miejsce w tych rejonach gminy, które są objęte projektami planów) wpływa na mozaikowość krajobrazu (co ma znaczenie dla pozytywnej percepcji krajobrazu). O neutralnym oddziaływaniu można mówić w odniesieniu do ludzi, wód powierzchniowych oraz dóbr materialnych i kultury.

Zabudowa techniczna (mieszkaniowa, zagrodowa, usługowa, tereny komunikacyjne) najczęściej generuje oddziaływania negatywne słabe (Tabela 2). Głównie są to: zanieczyszczenia powietrza pochodzące z tzw. niskiej emisji i ruchu komunikacyjnego, hałas generowany przez ruch pojazdów silnikowych oraz zanieczyszczenia wód (ścieki bytowe). Zabudowa oddziałuje również negatywnie (ale w stopniu słabym) na krajobraz, podobnie jak infrastruktura liniowa (energetyczna, telekomunikacyjna i komunikacyjna).

Zabudowa techniczna istotny wpływ wywiera na rzeźbę terenu, ponieważ zaciera naturalne ukształtowanie powierzchni topograficznej; określenie tego oddziaływania jako umiarkowane (podobnie jak w odniesieniu do gleb pomimo całkowitej deformacji struktury jej wierzchniej warstwy), a nie znaczące, wynika stąd, że tego rodzaju przekształcenia obejmują relatywnie niewielkie obszary.

Z wyjątkiem oddziaływań na rzeźbę terenu i gleby, które mają charakter nieodwracalny, pozostałe można uznać za odwracalne przy zastosowaniu odpowiednich do zagrożenia rozwiązań sozotechnicznych.

Tabela 1. Oddziaływania na środowisko (w tym znaczące) istniejącego zagospodarowania - RP

Oddziaływania Receptory	Rodzaj				Czas			Trwałość		Przestrzeń	
	bezpółśrednie	pośrednie	wtórne	skumulowane	krótkoterminowe	średnio-terminowe	długoterminowe	stałe	chwilowe	lokalne	ponadlokalne
Różnorodność biologiczna			-/s				-/s	-/s		I	
Ludzie	0										
Rzeźba terenu	-/s						-/s	-/s		I	
Wody podziemne		-/s				-/s		-/s			pl
Wody powierzchniowe	0										
Powietrze		-/s			-/s				-/s		pl
Klimat				+			+	+			pl
Gleby		-/s					-/s	-/s		I	
Flora		-/s					-/s	-/s		I	
Fauna		-/s					-/s	-/s			pl
Spójność struktury ekologicznej i funkcji	0										
Krajobraz		+					+	+			pl
Zasoby naturalne	+						+	+			pl
Obszary Natura 2000	0										
Dobra materialne	0										
Dobra kultury	0										

Objaśnienia:

+	pozytywne oddziaływanie	0	brak oddziaływań
-	negatywne oddziaływanie	I	lokalne oddziaływanie
/s	słabe	pl	ponadlokalne oddziaływanie
/u	umiarkowane		
/z	znaczące		

Tabela 2. Oddziaływania na środowisko (w tym znaczące) istniejącego zagospodarowania – MR, MN, R, KD

Oddziaływania Receptory	Rodzaj				Czas			Trwałość		Przebieg	
	bezpółśrednie	pośrodknie	wtórne	skumulowane	krótkoterminowe	średnio-terminowe	długoterminowe	stałe	chwilowe	lokalne	ponadlokalne
Różnorodność biologiczna		-/s				-/s		-/s		I	
Ludzie				-/s			-/s	-/s			pl
Rzeźba terenu	-/u						-/u	-/u		I	
Wody podziemne		-/s				-/s			-/s	I	
Wody powierzchniowe		-/s			-/s				-/s		pl
Powietrze		-/s			-/s				-/s		pl
Klimat	0										
Gleby	-/u						-/u	-/u		I	
Flora		-/s					-/s	-/s		I	
Fauna		-/s					-/s	-/s		I	
Spójność struktury ekologicznej i funkcji				-/s			-/s	-/s			pl
Krajobraz				-/s			-/s	-/s			pl
Zasoby naturalne				-/s			-/s	-/s			pl
Obszary Natura 2000	0										
Dobra materialne	0										
Dobra kultury	0										

Objaśnienia:

+	pozytywne oddziaływanie	0	brak oddziaływań
-	negatywne oddziaływanie	I	lokalne oddziaływanie
/s	słabe	pl	ponadlokalne oddziaływanie
/u	umiarkowane		
/z	znaczące		

3. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNA- CZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Istniejące zagospodarowanie terenów objętych projektem zmiany mpzp nie wywołuje znaczących oddziaływań. Nie wywoła ich również projektowane zagospodarowanie. W związku z tym stan środowiska na tych terenach i w ich sąsiedztwie nie ulegnie istotnemu pogorszeniu.

4. PROGNOZA OSTRZEGAWCZA

Dotychczasowe zmiany, którym uległo środowisko naturalne w gminie Garbów, związane z prowadzeniem inwestycji komunikacyjnych, przemysłowych oraz zagospodarowaniem terenu, nie spowodowały znaczących zmian w strukturze przyrodniczej i krajobrazowej gminy. Na jej terenie nie zlokalizowano dotąd obiektów szczególnie uciążliwych dla środowiska. Również strategia rozwoju gminy i plany inwestycyjne oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie przewidują lokalizacji inwestycji, które mogłyby zmniejszyć wartość przyrodniczą i ekologiczną tego obszaru. Polityka ekologiczna gminy Garbów jest skierowana na poprawę stanu środowiska naturalnego i skuteczniejszej ochrony walorów przyrodniczych, co potwierdzają projekty utworzenia nowych użytków ekologicznych oraz zespołu przyrodniczo-krajobrazowego w granicach OCK „Kozi Bór”. Kształtowanie środowiska i krajobrazu na terenie gminy, w związku z lokalizacją na jej terenie OCK „Kozi Bór” wiąże się z wprowadzeniem ograniczeń dotyczących zagospodarowania przestrzeni, w tym zwłaszcza lokalizacji uciążliwych inwestycji. Zgodnie z tymi zaleceniami dalsze zmiany zachodzące w środowisku będą polegały przede wszystkim na rekultywacji obszarów zdegradowanych oraz na prowadzeniu takiej gospodarki leśnej i rolnej, która doprowadzi do ograniczenia dalszych niekorzystnych zmian w środowisku naturalnym.

Należy również podkreślić, że kontynuacja dotychczasowego sposobu użytkowania terenów objętych projektem zmiany planu nie stwarza zagrożeń dla środowiska.

V. PROBLEMY ŚRODOWISKOWE I CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

1. PROBLEMY ŚRODOWISKOWE, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH

Projektowane zmiany planu nie generują problemów środowiskowych w odniesieniu do podpisanych przez Polskę konwencji międzynarodowych w zakresie ochrony przyrody. Wywołują natomiast pewne problemy wynikające z potrzeb ochrony krajobrazu (o których traktuje Europejska Konwencja Krajobrazowa, ponieważ biorąc pod uwagę otwartość krajobrazu kulturowego gminy i projektowane zagospodarowanie niektórych terenów (zabudowa mieszkaniowa) rośnie zagrożenie jego zdysharmonizowania.

Obszary objęte zmianą mpzp położone są częściowo na obrzeżach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór”, co może skutkować ujawnieniem się pewnych problemów środowiskowych. W związku z tym w warunkach zamierzonej restrukturyzacji zagospodarowania tych terenów występuje konieczność zachowania struktury ekologicznej terenów znajdujących się w obszarze administracyjnym gminy, a zwłaszcza w granicach OCK „Kozi Bór”.

Z kolei, biorąc pod uwagę niewielką odporność kredowych wód podziemnych na degradację jakościową i rygory ochronne, do rangi zasadniczej spośród problemów związanych z ochroną zasobów naturalnych urasta zagadnienie ochrony wód przed zanieczyszczeniem, głównie ściekami komunikacyjnymi.

2. CELE ŚRODOWISKOWE

OCHRONA PRZYRODY

W obszarze gminy najważniejsze cele ochrony przyrody o wymiarze ponadlokalnym dotyczą OCK „Kozi Bór”. Zgodnie z Uchwałą NR XII/184/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór”. Czynną ochronę ekosystemów Obszaru prowadzi się poprzez:

- zachowanie oraz poprawę stosunków wodnych poprzez ograniczanie nadmiernego odpływu wód, gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodnobotnych, zachowanie naturalnego charakteru rzek, cieków wodnych, zbiorników wodnych i starorzeczy, ochronę funkcji obszarów źródłiskowych o dużych zdolnościach retencyjnych, zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód;
- zachowanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej właściwej dla danego typu ekosystemu, głównie poprzez zachowanie lub przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów;
- ochronę i kształtowanie zadrzewień, ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień nadwodnych i śródpolnych;
- ochronę specyficznych cech krajobrazu doliny Równiny Lubartowskiej, w tym naturalnych form rzeźby terenu (wydmy, pagórki morenowe);
- tworzenie i ochronę korytarzy ekologicznych, umożliwiających migrację gatunków;
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób umożliwiający zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz wartości kulturowych, w szczególności przez: ochronę otwartej przestrzeni przed nadmierną zabudową, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, kształtowanie zalesień w sposób optymalny dla ochrony różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych, ochronę punktów, osi i przedpoli widokowych, usuwanie lub przestanianie antropogenicznych elementów dysharmonijnych w krajobrazie;
- eliminowanie lub ograniczanie źródeł zagrożeń, w szczególności powietrza, wód i gleb, poprzez usuwanie zanieczyszczeń antropogenicznych, kształtowanie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej, promowanie sposobów gospodarowania gruntami, ograniczających erozję gleb.

Na Obszarze zakazuje się:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor i legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświszkowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
 - linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
 - zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór” obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych. Zapisy i ustalenia projektu zmiany mpzp nie są sprzeczne z celami ochrony obszaru, ponieważ projektowane zagospodarowanie nawiązuje do istniejącego i usankcjonowanego w obowiązującym studium zagospodarowania w taki sposób, że nie stanowi zagrożenia dla przekształceń biocenoz

OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH

Biorąc pod uwagę cechy przyrodnicze terenów oraz istniejące zagospodarowanie i użytkowanie terenu objętego projektem zmiany mpzp, podstawowym problemem jest określenie zasad i warunków dopuszczalnego zagospodarowania w taki sposób, aby w jak największym stopniu zabezpieczyć płytkie wody gruntowe oraz wody podziemne przed zanieczyszczeniem, które mogłoby nastąpić w związku z eksploatacją złoża piasku.

Główne zbiorniki wód podziemnych oraz zlewnie wód powierzchniowych, chronione są prawnie poprzez obejmowanie ich statusem obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych. Ochrona wód według ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska polega na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym utrzymywanie ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej, w szczególności przez utrzymywanie jakości wód powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach oraz doprowadzanie jakości wód co najmniej do wymaganego przepisami poziomu, gdy nie jest on osiągnięty.

Wody podziemne i obszary ich zasilania podlegają ochronie, polegającej w szczególności na zmniejszaniu ryzyka zanieczyszczenia tych wód poprzez ograniczenie oddziaływania na obszary ich zasilania oraz utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód, o czym mówi art. 59 pkt 1 ustawy Prawo ochrony środowiska.

W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych, ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne przewiduje możliwość ustanowienia stref ochronnych ujęć wody oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, w których obowiązują zakazy, nakazy i ograni-

czenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wody w celu ochrony zasobów tych wód przez degradacją.

Obszary objęte zmianą mpzp znajduje się w południowo-zachodniej części GZWP nr 406. W związku z brakiem odpowiedniej izolacji oraz wzmożoną eksploatacją wód podziemnych, dla obszarów szczególnie narażonych na degradację wód podziemnych, zwłaszcza wychodni zawodnionych utworów kredowych, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy *Prawo wodne* dopuszcza się wprowadzenie do zasad zagospodarowania przestrzennego i użytkowania terenów zakazów wznoszenia obiektów budowlanych oraz wykonywania robót lub innych czynności, które mogą spowodować trwałe zanieczyszczenie gruntów lub wód, a w szczególności lokalizowania inwestycji zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Projekt ochrony GZWP Nr 406 według dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne zbiornika wód „Lublin” nie proponuje wprowadzenia w omawianym obszarze szczególnych ograniczeń w zagospodarowaniu, a jedynie ogólne, które obowiązywałyby na większości proponowanego obszaru ochronnego tego zbiornika.

Na obszarach ochrony pośredniej ujęć wody na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 8 ustawy *Prawo wodne*, może być zabronione lub ograniczone wykonywanie robót oraz innych czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia. Na terenie miasta nie ustanowiono tego rodzaju stref i nie przewiduje się ich utworzenia.

W myśl art. 38 ustawy *Prawo wodne*, dopuszczalne jest nieosiągnięcie dobrego stanu oraz niezapobieżenie pogorszeniu stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, jeżeli:

- podejmowane są wszelkie działania, aby łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan jednolitych części wód;
- przyczyny zmian i działań są uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym, a pozytywne efekty dla środowiska i społeczeństwa związane z ochroną zdrowia, utrzymaniem bezpieczeństwa oraz zrównoważonym rozwojem, przeważają nad korzyściami utraconymi w następstwie tych zmian i działań;
- zakładane korzyści wynikające ze zmian i działań nie mogą zostać osiągnięte przy zastosowaniu innych działań, korzystniejszych z punktu widzenia interesów środowiska, ze względu na negatywne uwarunkowania wykonalności technicznej lub nieproporcjonalnie wysokie koszty w stosunku do spodziewanych korzyści.

Cele środowiskowe istotne z punktu widzenia zakresu, który obejmuje projekt zmiany mpzp określone zostały w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły* (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549). Cele te skupiają się na celach środowiskowych dla wód:

- powierzchniowych oraz obszarów chronionych, ustalonych na mocy art. 4 RDW,
- podziemnych ustalonych na mocy Art. 4 RDW.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych oraz obszarów chronionych, ustalonych na mocy art. 4 RDW

W pierwszym cyklu planowania gospodarowania wodami w Polsce, cele środowiskowe dla części wód zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Przy ustalaniu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych brano pod uwagę aktualny stan JCWP w związku z wymaganym zgodnie z RDW warunkiem niepogarszania ich stanu. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód - co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Dla obszarów chronionych funkcjonujących na obszarach dorzeczy, nie zostały obecnie podwyższone cele środowiskowe, z uwagi na częstokroć wyższe wymagania w stosunku do wartości granicznych wskaźników jakości wody przyjętych jako wartości graniczne dla dobrego stanu ekologicznego bądź dla dobrego lub powyżej dobrego potencjału ekologicznego wód, niż w poszczególnych aktach prawa, regulujących sposób postępowania i wymagania co do stanu wód w obrębie obszarów chronionych. Wyjątkiem w tym zakresie będą prawdopodobnie wymagania zgodne z wymogami wynikającymi z planów ochrony dla obszarów Natura 2000 wyznaczonych na podstawie dyrektywy 79/409/EWG oraz dyrektywy 92/43/EWG, jednak obecnym cyklu planistycznym nie zostaną zastrzeżone cele środowiskowe dla części wód, na których takie obszary zostały wyznaczone. Celem środowiskowym dla tych obszarów będzie zatem osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu. Weryfikacja celów środowiskowych uwzględniająca ten zakres tematyczny będzie miała miejsce w kolejnych cyklach planistycznych.

Cele środowiskowe dla wód podziemnych ustalonych na mocy Art. 4 RDW

Zgodnie z definicją umieszczoną w RDW dobry stan wód podziemnych oznacza stan osiągnięty przez część wód podziemnych, jeżeli zarówno jej stan ilościowy, jak i chemiczny jest określony, jako co najmniej "dobry". RDW w art. 4 przewiduje dla wód podziemnych następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie doptywowi lub ograniczenia doptywu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,
- wdrożenie działań niezbędnych dla odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego w skutek działalności człowieka.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu.

Stan chemiczny wód podziemnych

Ocena stanu chemicznego wód podziemnych prowadzona jest głównie na podstawie wartości progowych elementów fizykochemicznych określających stan chemiczny wód podziemnych odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu wg rozporządzenia w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych. Zgodnie z powyższym cele środowiskowe są reprezentowane przez wartości progowe, określone dla

klasy III jakości wód podziemnych, przy jednoczesnym uwzględnieniu zapisów mówiących, że stan chemiczny uznaje się za dobry w przypadku, gdy przekroczenia wartości progowych dla dobrego stanu chemicznego występują, ale są one związane z naturalnie podwyższonym tłem niektórych jonów lub ich wskaźników.

Stan ilościowy wód podziemnych

Głównym wyznacznikiem dobrego stanu ilościowego dla jednolitych części wód podziemnych jest zapewnienie zasobów wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania przy długoterminowej średniorocznej wartości poboru z ujęć wód podziemnych.

Projektowane zmiany mpzp nie spowodują wahań poziomu wód gruntowych, które mogłyby doprowadzić do:

- niespełnienia celów środowiskowych przez wody powierzchniowe,
- wystąpienia znacznych obniżenia zwierciadła wód podziemnych,
- wystąpienia szkód w ekosystemach lądowych zależnych od wód podziemnych.

OCHRONA KRAJOBRAZU

Cele ochrony krajobrazu na poziomie międzynarodowym wyraża ratyfikowana przez Polskę *Europejska Konwencja Krajobrazowa*. Jest ona dokumentem, w którym krajobraz jest postrzegany jako obszar, którego charakter jest wynikiem działania i interakcji czynników przyrodniczych i/lub ludzkich. Nie jest więc traktowany rozdzielnie, raz jako krajobraz przyrodniczy i raz jako krajobraz kulturowy, a łącznie. Celem Konwencji jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu.

Zapisy zmiany mpzp nie są sprzeczne z tą konwencją, ponieważ z jednej strony ograniczają zmiany w zagospodarowaniu do obszarów pozostających poza ochroną prawną, a z drugiej strony uwzględniają istniejące i projektowane obszary chronione (obszar chronionego krajobrazu). Tym samym są przykładem zintegrowania krajobrazu z lokalną polityką środowiskową, gospodarczą i w zakresie planowania urbanistycznego.

OCHRONA ZASOBÓW LEŚNYCH

Zasoby leśne gminy są niewielkie, tym większa jest potrzeba ochrony integralności przestrzennej kompleksów leśnych, a także zadrzewień stanowiących w południowej części obszaru administracyjnego miasta substytut lasu.

Grunty leśne podlegają ochronie prawnej przez zmianą sposobu użytkowania na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne możliwe jest przy budowie, rozbudowie lub modernizacji obiektów związanych z działalnością przemysłową, a także innych obiektów budowlanych, przy zastosowaniu rozwiązań, ograniczających skutki ujemnego oddziaływania na grunty w rozumieniu art. 6 w/w ustawy.

Ustalenia projektu zmiany mpzp nie wpłyną negatywnie na stan zasobów leśnych w obszarze gminy.

OCHRONA KLIMATU

W świetle zachodzących w ostatnich kilku dekadach zmian klimatycznych, rząd polski przyjął *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020* (SPA 2020) zarówno w celu uniknięcia kosztów wynikających z zaniechania działań na

rzecz adaptacji, jak również z myślą o ograniczeniu gospodarczych i społecznych ryzyk związanych ze zmianami klimatycznymi. SPA 2020 wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020, m. in. w: rolnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach prawnie chronionych, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych.

Zgodnie z prognozami zawartymi w SPA 2020 zmiany klimatu będą miały dwojaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo.

Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużeniu sezonu turystycznego.

Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Ze zmianami klimatycznymi wiązać się niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych. Wprawdzie roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom jednak ich charakter staje się bardziej losowy i nierównomierny, czego skutkiem są dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi i nawałnymi opadami. Poziom wód gruntowych będzie się obniżał, co negatywnie wpłynie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe. Zmiany będzie można zaobserwować również w porze zimowej, gdzie skróci się okres zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubość, oraz nasili się proces ewaporacji, co wpłynie na spadek zasobów wodnych kraju.

Jednocześnie efektem zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę kraju. Podstawowe znaczenie będą miały ulewne deszcze niosące ryzyko powodzi i podtopień lub osuwisk. Coraz częściej będzie można zaobserwować silne wiatry a nawet towarzyszące im incydentalnie trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne, które mogą znacząco wpłynąć m.in. na budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową.

Bezpośrednie negatywne skutki zmian klimatu to również nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód śródlądowych, zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza, większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej i wiele innych.

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych i wskazanych w ramach tych celów kierunków działań, stanowiących zasadniczy element SPA2020.

Do celów szczegółowych należą:

- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska;
- skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich;
- rozwój transportu w warunkach zmiany klimatu;
- zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu;
- stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu;
- kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Z punktu widzenia zakresu, który obejmuje projekt zmiany mpzp istotne cele szczegółowe, a tym samym określone w ich ramach kierunki działań obejmują:

- Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe.

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

Przygotowanie polskiej przestrzeni do nowych uwarunkowań klimatycznych i zjawisk z nimi związanych jest kwestią o ogromnym znaczeniu społeczno-gospodarczym. Dlatego działania w tym zakresie powinny zmierzać do objęcia całego terytorium kraju skutecznym systemem planowania przestrzennego zapewniającego właściwe i zrównoważone wykorzystanie terenów, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych takich jak Geoportal.

Projekt zmiany mpzp nie utrudnia realizacji jakiegokolwiek z wymienionych celów, ponieważ nie stoi w konflikcie z działaniami, jakie przedmiotowy dokument uznaje za niezbędne dla spełnienia tych celów.

VI. SPÓJNOŚĆ PROJEKTU PLANU Z POLITYKĄ OCHRONY ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM

1. SPÓJNOŚĆ PROJEKTÓW PLANÓW Z POLITYKĄ OCHRONY ŚRODOWISKA W UNII EUROPEJSKIEJ

Głównymi celami współczesnej polityki ekologicznej w UE są:

- ochrona, zachowanie i podtrzymanie jakości środowiska,
- ochrona zdrowia ludzi,
- ostrożne i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych,
- podejmowanie działań zmierzających do rozwiązania regionalnych i światowych problemów związanych ze środowiskiem.

Do głównym dokumentów traktatowych politykę tę bliżej określających i których w jakimś zakresie można odnieść ustalenia projektu planu należą *Strategia Lizbońska* i uzupełniającą ją *Strategia Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej*, zwana także *Strategią Goeteborską*.

Do projektu planu można odnieść w pozytywnym sensie jeden z celów strategicznych obu strategii (*Lizbońskiej* i *Goeteborskiej*), jakim jest odpowiedzialne gospodarowanie zasobami naturalnymi, w tym glebami i przestrzenią, ponieważ koncentrowanie zabudowy, co ustala

projekt, sprzyja realizacji tego celu. Tym samym projektowany dokument wpisuje się w cele *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gospodarowania Zasobami Naturalnymi*.

2. SPÓJNOŚĆ PROJEKTÓW PLANÓW Z POLITYKĄ OCHRONY ŚRODOWISKA NA POZIOMIE KRAJOWYM

Politykę ochrony środowiska na poziomie krajowym określają przede wszystkim:

- *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016 (PEP)*;
- *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (2012)*,

a wybrane elementy tej polityki zawarte są również w:

- *Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015 (SRK)*,
- *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)*,
- dokumencie pod nazwą: *Polska 2030 Wyzwania Rozwojowe*.

Cele i zadania związane z ochroną środowiska, definiowane na poziomie krajowym, określa głównie *Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (PEP)*. Można uznać, że projekt planu mieści się w celu średniookresowym priorytetu „Ochrona zasobów naturalnych”, jakim jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej przyrody na różnych poziomach organizacji, wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną. Nowa zabudowa jest wprowadzana na tereny ubogie przyrodniczo.

Poza tym sama procedura tworzenia dokumentu planistycznego, jakim jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy (bądź jego zmiana), wpisuje się w realizację dwóch spośród siedmiu kierunków działań systemowych przyjętych w PEP, jakimi są: udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska oraz ekologizacja planowania przestrzennego (w tej konkretnej sytuacji chodzi o wdrożenie przepisów umożliwiających przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko na wszystkich etapach planowania przestrzennego).

W KPZK ważnym celem/zadaniem/problemem jest kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. Projekty planów odpowiadają jednemu z wyzwań stojących przed polityką przestrzennego zagospodarowania kraju, jakim jest zaspokojenie bieżących potrzeb rozwojowych społeczeństwa w drodze najmniejszych konfliktów ekologicznych i społecznych.

VII. OBSZAR POZOSTAJĄCY W ZASIĘGU ODDZIAŁYWANIA WYNIKAJĄCEGO Z REALIZACJI ZMIANY PLANU

Rzeczywiste oddziaływanie realizacji ustaleń dokumentu planistycznego (w tym wypadku zmiany mpzp) na jakość środowiska i jego funkcjonowanie wynika z jednej strony z przeznaczenia terenu, a z drugiej strony - z wrażliwości na antropopresję otoczenia przyrodniczego tego terenu z uwzględnieniem istniejących i przewidywanych powiązań ekologicznych w jego sąsiedztwie.

W odniesieniu do terenów objętych zmianą mpzp polegających na wprowadzeniu zabudowy technicznej (zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, przemysłowo-magazynowej oraz usługowej) oddziaływanie to w aspekcie ekologicznym będzie miało za-

sięg lokalny. Za zasięg lokalny przyjmuje się spodziewany wpływ skutków realizacji ustaleń projektu zmiany mpzp w obrębie kształtującego się geokompleksu. Geokompleks to przestrzenna jednostka przyrodnicza składająca się zarówno z komponentów przyrodniczych, jak i zmian spowodowanych działalnością człowieka charakteryzująca się uformowaną osnową geologiczno-geomorfologiczną i określoną sytuacją hydrologiczno-klimatyczną.

VIII. TENDENCJE PRZEOBRAŻEŃ PRZY BRAKU REALIZACJI PLANU

W przypadku odstąpienia od sporządzenia projektu zmiany mpzp będącego przedmiotem niniejszego opracowania, obszar zmiany mpzp będzie zagospodarowany na podstawie obowiązującego Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów. Zgodnie z ustaleniami obecnie obowiązujących dokumentów planistycznych na większości terenów utrzymuje się rolnicze użytkowanie. Oznacza to brak większych zmian w krajobrazie i stanie jakości środowiska. W dalszym ciągu będą prowadzone uprawy rolnicze oraz zmiany wynikające z realizacji zabudowy technicznej – choć w mniejszym stopniu.

IX. PROGNOZA WPŁYWU PROJEKTU ZMIANY PLANU NA FUNKCJONOWANIE I JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

1. CZYNNIKI, KTÓRE BĘDĄ ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO W WYNIKU ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW ZGODNIE Z ICH PRZEZNACZENIEM

W wyniku realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, również z dopuszczeniem nieuciążliwych usług, na funkcjonowanie i jakość środowiska oddziaływać będą:

- zabudowa techniczna, głównie w postaci zabudowy kubaturowej,
- zanieczyszczenia powietrza (pyły i gazy) jako efekt funkcjonowania systemów grzewczych (o ile będą oparte o paliwa stałe),
- ścieki bytowe,
- odpady komunalne.

W wyniku realizacji zabudowy zagrodowej na potrzeby obsługi rolnictwa dodatkowo na środowisko mogą oddziaływać odpady rolnicze organiczne, a także środki chemiczne (pestycydy i herbicydy), stanowiące w katalogu odpadów grupę agrochemikaliów zawierających substancje niebezpieczne.

Na terenach przemysłu i usług towarzyszących zabudowie mieszkaniowej, na środowisko oddziaływać będą dodatkowo:

- ścieki socjalno-bytowe i deszczowe (w tym zanieczyszczone produktami ropopochodnymi),
- toksyczne składniki spalin,
- dwutlenek węgla,
- hałas.

Na bezpośrednie otoczenie terenów komunikacyjnych nadal oddziaływać będą głównie toksyczne składniki spalin i hałas, a także wody deszczowe, zanieczyszczone produktami ropopochodnymi.

2. PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA REALIZACJI PROJEKTU ZMIANY PLANU NA POSZCZEGÓLNE ELEMENTY ŚRODOWISKA, Z UWZGLĘDNIENIEM ZALEŻNOŚCI POMIĘDZY TYMI ELEMENTAMI I MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAM NA TE ELEMENTY

ZMIANY W OBRĘBIE POSZCZEGÓLNYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA

Zmiany w obrębie powierzchni ziemi, w rozumieniu *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska*, polegać będą przede wszystkim na ubytku powierzchni biologicznie czynnej, a także do ewolucji charakteru gleb w otoczeniu zabudowy, w przypadku zabudowy mieszkaniowej – głównie w kierunku kulturoziemów typu ogrodowego, a w przypadku zabudowy usługowej – najczęściej w kierunku urbanoziemów pod zielenią. Nie dojdzie do większych przekształceń powierzchni topograficznej, ponieważ zmiany planu dotyczą terenów w zdecydowanej większości słabo ukształtowanych. Z tego powodu nie przewiduje się również aktywizacji ruchów masowych ziemi.

Zagospodarowanie wszystkich terenów objętych zmianą mpzp nie wpłynie znacząco na warunki krążenia wód podziemnych i spływu wód powierzchniowych, nie tylko dlatego, że są one na ogół zlokalizowane w obszarze bezwodnym (pozbawionym sieci wód powierzchniowych) i z wystarczająco głęboko występującym pierwszym poziomem wodonośnym, ale i z uwagi na to, że przewidziane jest wyłącznie zaopatrzenie w wodę z sieci miejskich. Można jedynie prognozować, że na skutek uszczelnienia podłoża zabudową techniczną wystąpi minimalne zmniejszenie infiltracyjnego zasilania warstwy wodonośnej, ale ze względu na ogół znacząco duże minimalne wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej - pozostanie to bez większego wpływu na zmiany w położeniu zwierciadła wód podziemnych.

Podobnie mało znaczące zmiany zaistnieją w obrębie klimatu lokalnego, tzn. topoklimatu, odnoszonego do podstawowych form ukształtowania terenu (dolin, zboczy, wierzchołków, itp.). Nie zostanie bowiem w istotny sposób naruszona rzeźba terenu (a tylko jej radykalne przekształcenie może wpłynąć na charakterystykę elementów klimatu), a spodziewana maksymalna wysokość budynków (około 8 - 10 m - w przypadku zabudowy mieszkaniowej i 12- 15 m w przypadku zabudowy usługowej i przemysłowej) nie zmodyfikuje cyrkulacji powietrza.

Pewne zmiany w mikroklimacie warstwy (ograniczonej do przygruntowej warstwy powietrza nad jednolitym podłożem do 2 m miąższości) zaistnieją w wyniku przyrostu powierzchni pod zabudową techniczną; spowoduje on wzrost (choć tylko w ułamkach stopnia Celsjusza) temperatury radiacyjnej podłoża, co prowadzi do nieznacznego podwyższenia poziomu zawartości pary wodnej w powietrzu.

Zmiany w obrębie pokrywy glebowej polegać będą na ewolucji charakteru gleb w otoczeniu zabudowy, w przypadku zabudowy mieszkaniowej - głównie w kierunku kulturoziemów typu ogrodowego, a w przypadku zabudowy usługowej – najczęściej w kierunku urbanoziemów pod zielenią. Na terenach magazynowo-składowych wytworzyły się industrioziemy. Ponieważ projekt zmiany mpzp wyznacza nowe tereny przedsiębiorczości zasięg tego rodzaju gleb antropogenicznych nieco się powiększy.

Przewidywane zmiany w szacie roślinnej będą podążać w korzystnym dla środowiska i krajobrazu kierunku. Polegać będą na przyroście terenów z roślinnością leśną oraz większym nasyceniu obszaru miasta zielenią ogrodową i rekreacyjną. Spodziewana jest również ekspansja, choć umiarkowana, roślinności ruderalnej, głównie w otoczeniu terenów magazynowo-składowych.

Zmiana mpzp wprowadzająca zabudowę mieszkaniową, zagrodową lub przemysłową na tereny pozostające dotychczas w użytkowaniu rolniczym nie pociągnie za sobą istotnych zmian w świecie zwierząt, zarówno w strukturze gatunkowej, jak i wielkości populacji. Są to tereny zasiedlone przez gatunki synantropijne i związane z agroekosystemami i zmiana przeznaczenia pojedynczych działek pozostanie bez wpływu na faunę. Przekształcenia w obrębie zoocenoz glebowych będą konsekwencją przemieszczania się mas ziemnych w trakcie realizacji inwestycji budowlanych.

ZMIANY W FUNKCJONOWANIU ŚRODOWISKA

Na ekologiczne funkcjonowanie środowiska na poziomie ekosystemów w obrębie i sąsiedztwie terenów objętych zmianą mpzp silnie rzutują procesy biologiczne właściwe agroekosystemom i wszędzie tam zmiany w ich przebiegu wskutek przekształceń pokrywy glebowo-roślinnej będą istotne.

Również funkcjonowanie systemu przyrodniczego gminy w aspekcie hydrologicznym i biologicznym nie będzie, w wyniku realizacji zmiany mpzp, w znaczący sposób zmodyfikowane, a na pewno nie pogorszone, ponieważ projekt dokumentu sytuuje tereny wskazane pod rozwój zabudowy poza systemem przyrodniczym gminy.

3. PROGNOZA WPŁYWU PROJEKTU ZMIANY PLANU NA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTÓW ZMIANY PLANU NA STAN SANITARNY GLEB I ZIEMI

Obecnie tło zanieczyszczeń powietrza w gminie kształtują źródła antropogeniczne, w tym zwłaszcza emisja powierzchniowa rozproszona, pochodząca z lokalnych kotłowni w zabudowie usługowej i palenisk domowych (indywidualnych urządzeń grzewczych) w zabudowie mieszkaniowej.

Projekt zmiany planu prowadzi do wzrostu emisji zanieczyszczeń do powietrza, przy czym będzie to:

- emisja powierzchniowa, rozproszona, której źródłem będą paleniska domowe w pojedynczej zabudowie mieszkaniowej i usługowej,
- emisja liniowa – komunikacyjna, której źródłem będą drogi wewnętrzne i gminne dojazdowe.

Można przewidywać, że wpływ tych źródeł emisji zanieczyszczeń na stan higieny atmosfery będzie mały, ze strony palenisk domowych ze względu na niewielką ich ilość i uciążliwość (plan dopuszcza jedynie paliwa niskoemisyjne), a emisja rozproszona będzie – w miarę postępów gazyfikacji gminy – coraz mniej uciążliwa. Ze strony dróg gminnych – ze względu na spodziewany mały ruch samochodowy. Emisja zanieczyszczeń może być nieco większa, choć nadal w granicach dopuszczalnych norm, w Pełczynie na terenie usług związanych z obsługą podróżnych.

Można przewidywać, że pomimo znaczącego przyrostu terenów pod zabudowę emisja rozproszona będzie – w miarę postępów gazyfikacji gminy – coraz mniej uciążliwa.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTÓW ZMIANY PLANU NA WARUNKI HYDROSANITARNE

Jednym z ubocznych efektów realizacji projektów planów będą ścieki komunalne wytwarzane na terenach zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej i ścieki produkcyjne wytwarzane na terenie przemysłowym, ścieki deszczowe umiarkowanie zanieczyszczone (z dachów budynków) oraz ścieki deszczowe silnie zanieczyszczone (z dróg dojazdowych i parkingów). Ustalone w dokumencie warunki odprowadzenia ścieków gwarantują bezpieczeństwo ekologiczne; projekt planu dopuszcza realizację bezodpływowych zbiorników na nieczystości ciekłe (w przypadku zabudowy przemysłowej również indywidualnych rozwiązań w zakresie oczyszczania ścieków spełniających wymagania hydrogeologiczne i higieniczno-sanitarne, ale docelowo ustala się wymóg odprowadzania ścieków do kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków.

Biorąc powyższe pod uwagę, a także obecny stan wód powierzchniowych i podziemnych oraz ocenę ryzyka jego pogorszenia w warunkach obecnego stanu zagospodarowania, określonych w *Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*, stwierdza się, że w wyniku zmiany planu cele środowiskowe określone w przywołanym *Planie* dla jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych nie będą zagrożone.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU ZMIANY PLANU NA STAN SANITARNY GLEB I ZIEMI

W trakcie realizacji projektów budowlanych powstawać będą odpady materiałów budowlanych i ziemia z wykopów pod fundamenty budynków mieszkalnych, gospodarczych i usługowych. Podczas funkcjonowania tych obiektów wytwarzane będą głównie odpady komunalne. Jako sposób utylizacji odpadów projekt zmiany planu ustala ich gromadzenie w pojemnikach z obowiązkiem wywożenia na składowisko centralne zgodnie z regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie gminy.

Zagrożenia dla wierzchniej warstwy glebowej zawsze stanowi komunikacja, głównie na terenach o zabudowie usługowej i na parkingach. Zanieczyszczenie gleb metalami w strefach oddziaływania toksycznych składników spalin na glebę w pasach drogowych będzie się kształtować na poziomie naturalnym lub podwyższonym (na parkingach), ale prawdopodobnie w granicach wartości dopuszczalnych.

PROGNOZA WPŁYWU REALIZACJI PROJEKTU ZMIANY PLANU NA KLIMAT AKUSTYCZNY

Źródłem hałasu będzie obsługa transportowa obiektów przeznaczonych pod usługi komercyjne, nowe (obok istniejących) stacje obsługi samochodów oraz komunikacja. Do kumulacji oddziaływań akustycznych może dojść w rejonie nagromadzenia obiektów usług komercyjnych, handlu i przedsiębiorczości, ale nie będzie on zbyt uciążliwy dla mieszkańców, ponieważ znajduje się on w znacznym oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO INFRASTRUKTURY ELEKTROENERGETYCZNEJ

Klimat elektroenergetyczny jest jednym z elementów warunków życia człowieka i świadczy o jakości środowiska. W związku z tym podlega ochronie na mocy przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, a jego dopuszczalne wartości zostały zmodyfikowane.

Źródłem szkodliwego dla człowieka promieniowania niejonizującego są pola elektromagnetyczne o częstotliwości 50 Hz wytwarzane przez napowietrzne linie energetyczne WN i SN. Zmiany planu adaptując te linie wyznaczają wzdłuż nich pasy techniczne – strefy ochronne wolne od zabudowy.

Na większości terenów objętych zmianą planu brak tego zagrożenia. Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywać się będzie z istniejącej sieci.

4. RYZYKO WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII

Poważną awarią w rozumieniu art. 3 pkt 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* jest zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstanie takiego zagrożenia z opóźnieniem. Natomiast przez poważną awarię przemysłową rozumie się zgodnie z art. 3 pkt 24 w/w poważną awarię w zakładzie.

Projekt zmiany mpzp nie wywołuje ryzyka wystąpienia poważnej awarii, to jest zdarzenia w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*. W obszarze objętym zmianą planu nie występują (ani się ich nie dopuszcza) zakłady spełniające kryteria, o których mówi rozporządzenia Ministra Rozwoju.

5. OCENA PROJEKTU ZMIANY PLANU W ASPEKTCIE WPŁYWU NA ZDROWIE LUDZI

Zmiany w obrębie poszczególnych elementów środowiska, w jego funkcjonowaniu i jakości (stanie sanitarnym) mogą w konsekwencji rzutować na zdrowie ludzi. Istotne znaczenie w tym względzie ma zarówno wielkość emisji zanieczyszczeń dla środowiska, jaka może być skutkiem realizacji projektowanego dokumentu planistycznego, jak i relacje przestrzenne terenów o różnych funkcjach, zwłaszcza terenów osadniczych do potencjalnych oraz istniejących ognisk zanieczyszczeń i źródeł uciążliwości.

Biorąc pod uwagę pierwszy aspekt zmiany mpzp, skala spodziewanych emisji zanieczyszczeń (zanieczyszczenia powietrza, ścieki, odpady stałe, hałas) nie będzie zagrażać zdrowiu ludzi, z jednej strony dlatego, że nośniki energii stopniowo stawać się będą mniej uciążliwymi dla środowiska (to efekt upowszechnienia odnawialnych źródeł energii), a z drugiej strony wskutek rozwoju urządzeń sozotechnicznych (kanalizacja sanitarna) i poprawy organizacji sposobu usuwania i neutralizacji odpadów. Wszystko to oznacza, że dopuszczalne normy zanieczyszczeń nie będą przekraczane.

Z kolei usytuowanie stref przemysłowych, w stosunku do terenów zabudowy mieszkaniowej, ogranicza uciążliwości, głównie akustyczne, dla człowieka.

6. SZANSE OCHRONY RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ W ŚWIETLE ZMIANY MPZP

O różnorodności biologicznej w gminie decydują przede wszystkim siedliska dolinne i siedliska leśne. Rozmieszczone pasmowo są zarazem korytarzami ekologicznymi, a więc tymi elementami struktury ekologicznej, które zapewniają migrację gatunków (doliny rzeczne głównie w odniesieniu do herpetofauny, a lasy – głównie w odniesieniu do ssaków parzystonokopytnych) i

ich wymianę w obrębie fizjocenoz, co warunkuje zróżnicowanie gatunków. Podmokłe doliny są również szczególnie ważnymi korytarzami dla flory. Zmiana mpzp pozostawia wymienione tereny w dotychczasowym użytkowaniu i nie tworzy barier w ich obrębie, w związku z czym wniosek, że istniejący stopień bioróżnorodności nie zostanie z tego tytułu naruszony, wydaje się być uprawniony.

7. OCENA PROJEKTU ZMIANY MPZP W ASPEKTCIE PRAWIDŁOWOŚCI GOSPODAROWANIA ZASOBAMI PRZYRODY

Zmiana mpzp nie narusza zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju reguł w gospodarowaniu zasobami przyrody.

W przypadku zasobów niewyczerpywalnych, ale zmienialnych (woda, powietrze), projekt dokumentu zapewnia ich odnawialność. Jest to szczególnie ważne w przypadku takiego strategicznego zasobu jak woda. Eksploatacja zasobów wodnych odbywać się będzie z wykorzystaniem istniejących ujęć, przy czym pobór wód podziemnych odbywać się będzie nadal głównie na cele gospodarki komunalnej. Dla potrzeb przemysłu nadal przewiduje się pobór wód podziemnych, których pobór jest regulowany odpowiednimi decyzjami administracyjnymi.

Z kolei przyjęte kierunki rozwoju gospodarki ciepłej (gazyfikacja gminy, stosowanie paliw niskoemisyjnych) ułatwiają utrzymywanie jakości powietrza na wymaganym poziomie.

W przypadku zasobów wyczerpywalnych, ale dość łatwo odnawialnych (zasoby przyrody ożywionej), zmiana mpzp chroni cenne siedliska przyrodnicze przed ingerencją techniczną, uwzględniając ochronę prawną i planistyczną ich walorów.

W odniesieniu do zasobu wyczerpywalnego, ale trudno odnawialnego, jakimi są gleby, zmiana mpzp w sposób możliwie maksymalny chroni najlepsze gleby przed przeznaczeniem na cele nierolnicze, choć urbanizacja kolejnych terenów jest nieunikniona. Dotyczyć będzie gleb w klasach bonit. IVa, IVb i V.

Zasobem wyczerpywalnym i (w krótkim okresie czasu) nieodnawialnym jest otwarta i harmonijnie użytkowana przestrzeń krajobrazowa. Zmiana mpzp respektuje jej walory prowadząc do koncentracji zabudowy i wyznacza nowo tereny w nawiązaniu do już istniejącego zagospodarowania. Wyjątkiem są tereny w m. Karolin.

8. OCENA PROJEKTU ZMIANY MPZP W ASPEKTCIE PRZEWIDYWANYCH ZMIAN W KRAJOBRAZIE

Przewidywane zmiany w krajobrazie należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- relacji projektowanego zainwestowania do terenów już zainwestowanych i terenów otwartych,
- skali projektowanego zainwestowania.

Pierwszy z wymienionych aspektów sprowadza się do oceny tendencji w rozwoju przestrzennym zabudowy: czy rozwój ten prowadzi do jej rozproszenia w terenach otwartych, czy przeciwnie, jest przejawem dążności do jej koncentracji (aspekt ten ma związek z gospodarowaniem przestrzenią krajobrazową). Zmiana mpzp prowadzi, w znacznej mierze, do koncentracji zainwestowania (zabudowy), z korzyścią dla otwartości krajobrazu.

W odniesieniu do drugiego z wymienionych aspektów oceny projektu zmiany mpzp, który można również sprowadzić do oceny stopnia harmonizacji z otoczeniem nowych artefaktów w krajobrazie, stwierdza się, że ponieważ nowa zabudowa mieszkaniowa i przemysłowa (która stanowi dominujący element wprowadzanego zagospodarowania przestrzennego) powstawać będzie w bezpośrednim sąsiedztwie już istniejącej, nie wystąpi drastyczne złamanie harmonii krajobrazu.

9. OCENA PROJEKTU ZMIANY MPZP W ASPEKTCIE WPŁYWU NA DOPRA MATERIALNE I DOPRA KULTURY

Zmiany przeznaczenia terenów w projektowanym dokumencie nie prowadzą do konfliktów społecznych na tle własności gruntów. Tereny przeznaczone pod zabudowę z reguły przedstawiają niewielką wartość gospodarczą. W ewidencji gruntów najczęściej są to grunty orne w niskich klasach bonitacyjnych.

Nienaruszone zostaną również dobra kultury.

X. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU ZMIANY PLANU

1. DEFINICJE I KRYTERIA ODDZIAŁYWAŃ

W zależności od rodzaju przeznaczenia terenu, jego zagospodarowanie może generować oddziaływania na środowisko zarówno *pozytywne* (korzystne), jak i *negatywne* (niekorzystne). Szczególnie istotne jest przewidywanie tych drugich, ponieważ właśnie one najczęściej powstają w wyniku zmian w zagospodarowaniu (użytkowaniu) terenu i, aby im zapobiegać, bądź je minimalizować, istnieje potrzeba identyfikacji tego rodzaju oddziaływań. Potrzeba ta legła u podstaw idei sporządzania prognoz.

W obowiązującym ustawodawstwie brak definicji *negatywnych oddziaływań na środowisko*. Dla potrzeb niniejszego dokumentu przyjęto, że jakkolwiek prowadzą one do pogorszenia stanu środowiska bądź zmiany charakterystyki jego konstytutywnych cech, to spodziewana skala zmian nie uprawdopodobnia naruszenia określonych prawem standardów jakości środowiska.

Również termin *znaczące oddziaływania na środowisko* nie jest zdefiniowany w obowiązujących ustawach. Dążąc do możliwie najbardziej precyzyjnego rozróżnienia obu terminów oparto się o literaturę przedmiotu i trwającą już ponad 20 lat praktykę sporządzania prognoz. Zgodnie ze stanowiskami prezentowanymi w publikacjach specjalistycznych, a także z najczęściej stosowanymi w prognozach kryteriami, o znaczącym oddziaływaniu na środowisko można mówić w sytuacji dużego prawdopodobieństwa naruszenia standardów jakości środowiska, bądź degradacji (z nieodwracalną włącznie) szczególnie cennych walorów przyrodniczych lub krajobrazu. Znaczące oddziaływania prowadzą również do deregulacji środowiska, przejawiającej się okresowym lub trwałym zakłóceniem procesów naturalnych, np. hydrologicznych (podtopienia, przesuszenia), glebotwórczych (jałowienie gleby), rzeźbotwórczych (aktywizacja erozji), ekologicznych (fragmentacja środowiska) itp.

Gradację negatywnych oddziaływań uzupełniono o:

- oddziaływania słabe (pomijalne),
- oddziaływania umiarkowane.

W analizie oddziaływań znaczenie mają tylko oddziaływania umiarkowane i znaczące, umiarkowane - dlatego, że trwające w dłuższym okresie czasu mogą przeradzać się (w skutkach) w oddziaływania znaczące, a znaczące - dlatego, że nie ograniczane już we wczesnej fazie funkcjonowania nowego zagospodarowania terenu mogą prowadzić do nieodwracalnych negatywnych zmian w środowisku, względnie do zmian odwracalnych, ale bardzo dużym kosztem. Oddziaływania umiarkowane wymagają działań minimalizujących negatywne skutki, a oddziaływania znaczące - działań mitygujących (realnie do poziomu umiarkowanego), bądź rozwiązań alternatywnych.

Spośród rodzajów oddziaływań najwięcej trudności w ich identyfikacji następczą oddziaływania skumulowane, rozumiane jako te, które wynikają z łącznego działania skutków realizacji analizowanego przedsięwzięcia (planu, programu, strategii itp.), a także skutków spowodowanych przez inne działania, obecnie występujące, dokonane w przeszłości, bądź przewidywane. Trudności te wynikają głównie z braku danych dotyczących możliwych przyszłych działań (oddziaływań), ale również niewystarczających informacji o zrealizowanych (i będących źródłem oddziaływań) przedsięwzięć. Wspomniane trudności są szczególnie trudne do przezwyciężenia w przypadku prognozy oddziaływań takiego dokumentu, jak miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, sporządzonego na bardzo dużym poziomie ogólności.

2. PROGNOZA ODDZIAŁYWAŃ

Najpowszechniejszym źródłem oddziaływań na środowisko będzie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa. W większości wypadków będzie ona negatywnie oddziaływać jedynie na rzeźbę terenu i gleby (bezpośrednio) oraz rzadziej niż częściej krajobraz (pośrednio), ponieważ na ogół lokalizowana jest w nawiązaniu do istniejącej zabudowy (Tabela 3).

Bardziej obciążające środowisko będzie oddziaływanie przemysłu (Tabela 4), w ramach których dopuszczona jest lokalizacja obiektów i urządzeń produkcyjnych i magazynowo-składowych.

Tabela 3. Przewidywane oddziaływania na środowisko (w tym znaczące) planowanego zagospodarowania – teren zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej (RM, MN)

Oddziaływania Receptory	Rodzaj				Czas			Trwałość		Przestrzeń	
	bezpółśrednie	pośrodknie	wtórne	skumulowane	krótkoterminowe	średnio-terminowe	długoterminowe	stałe	chwilowe	lokalne	ponadlokalne
Różnorodność biologiczna		-/s				-/s		-/s		I	
Ludzie				-/s			-/s	-/s			pl
Rzeźba terenu	-/u						-/u	-/u		I	
Wody podziemne		-/s				-/s			-/s	I	
Wody powierzchniowe		-/s			-/s				-/s		pl
Powietrze		-/s			-/s				-/s		pl
Klimat	0										
Gleby	-/u						-/u	-/u		I	
Flora		-/s					-/s	-/s		I	
Fauna		-/s					-/s	-/s		I	
Spójność struktury ekologicznej i funkcji				-/s			-/s	-/s			pl
Krajobraz		-/s					-/s	-/s			pl
Zasoby naturalne				-/s			-/s	-/s			pl
Obszary Natura 2000	0										
Dobra materialne	0										
Dobra kultury	0										

Objaśnienia:

-	negatywne oddziaływanie	0	brak oddziaływań
/s	słabe	I	lokalne oddziaływanie
/u	umiarkowane	pl	ponadlokalne oddziaływanie
/z	znaczące		

Tabela 4. Przewidywane oddziaływania na środowisko (w tym znaczące) planowanego zagospodarowania – teren zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów (P)

Oddziaływania Receptory	Rodzaj				Czas			Trwałość		Przestrzeń	
	bezpółśrednie	pośrodknie	wtórne	skumulowane	krótkoterminowe	średnio-terminowe	długoterminowe	stałe	chwilowe	lokalne	ponadlokalne
Różnorodność biologiczna		-/s				-/s		-/s		I	
Ludzie				-/s			-/s	-/s			pl
Rzeźba terenu	-/u						-/u	-/u		I	
Wody podziemne		-/s				-/s			-/s	I	
Wody powierzchniowe		-/s			-/s				-/s		pl
Powietrze		-/s			-/s				-/s		pl
Klimat				-/s			-/s		-/s		pl
Gleby	-/u						-/u	-/u		I	
Flora		-/s					-/s	-/s		I	
Fauna		-/s					-/s	-/u		I	
Spójność struktury ekologicznej i funkcji				-/s			-/s	-/s			
Krajobraz				-/u			-/u	-/u			pl
Zasoby naturalne				-/u			-/u	-/u			pl
Obszary Natura 2000	0										
Dobra materialne	0										
Dobra kultury	0										

Objaśnienia:

-	negatywne oddziaływanie	0	brak oddziaływań
/s	słabe	I	lokalne oddziaływanie
/u	umiarkowane	pl	ponadlokalne oddziaływanie
/z	znaczące		

XI. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA NA OBSZARY NATURA 2000

Pomimo, że ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko narzuca obowiązek analizy oddziaływań na obszary Natura 2000 dokumentów związanych z planowaniem przestrzennym, to literatura przedmiotu wprowadzająca w tę problematykę w większości odnosi się do tzw. Przedsięwzięć, rozumianych, zgodnie z Dyrektywą Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r., jako wykonanie prac budowlanych lub innych instalacji lub systemów oraz inne ingerencje w otoczenie naturalne i krajobraz, włącznie z wydobywaniem surowców mineralnych. Nie należą do nich dokumenty planistyczne, a jedynym rodzajem przedsięwzięcia (spośród tych wszystkich, które należy oceniać w kontekście ewentualnego wpływu na obszary Natura 2000), którego realizację poprzedza decyzja nadawana na tej samej, co studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego czy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego (jak jest w tym przypadku), podstawie prawnej, tj. ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jest decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Tym niemniej, aparatura pojęciowa jest ta sama, a różnice w prognozach, przejawiające się odmiennym obligatoryjnym zakresem analizy oddziaływań, wynikają w znacznej mierze ze stopnia szczegółowości podlegających prognozie dokumentów: dużego – w przypadku decyzji o wzięciu (innych przedsięwzięć), średniego – w przypadku mpzp i małego – w przypadku suikzp.

W odniesieniu do obszarów Natura 2000, pojęcie znaczącego negatywnego oddziaływania jest zdefiniowane w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko [14]. Zgodnie z tą definicją przez znaczące negatywne oddziaływanie na środowisko rozumie się oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub wpływając negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Kierując się definicjami oddziaływań na obszary Natura 2000 i biorąc pod uwagę relacje przestrzenne terenów zmieniających w planie przeznaczenie do obszarów Natura 2000, nie przewiduje się jakichkolwiek oddziaływań na te chronione obszary.

XII. OCENA PROJEKTU ZMIAN PLANU W ASPEKCIE JEGO WPŁYWU NA INNE OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Projekt dokumentu adaptuje obszary objęte ochroną tj. Obszar Chronionego Krajobrazu „Kości Bór” oraz użytek ekologiczny położony w ptn-wsch fragmencie gminy, znajdujący się w granicach OCK „Kości Bór”. Ocenia się, że skutki realizacji ustaleń projektu zmiany mpzp nie wpłyną negatywnie na te obszary.

XIII. OCENA PROJEKTU ZMIANY PLANU W ASPEKCIE ZGODNOŚCI Z UWARUNKOWANIAM I PRZEPISAMI PRAWA OCHRONY ŚRODOWISKA

1. OCENA ZGODNOŚCI PROJEKTU DOKUMENTU Z UWARUNKOWANIAM I EKO FIZ JOGRA FICZNYMI

Przeznaczone pod zabudowę nowe tereny są położone poza elementami konstytuującymi system przyrodniczy gminy. Tereny te odznaczają się, korzystnymi dla nowych funkcji, warunkami ekofizjograficznymi, tj. geologiczno-inżynierskimi podłoża, morfometrycznymi rzeźby i klimatu lokalnego.

Ponadto stwierdza się, że zgodność projektów zmiany mpzp z uwarunkowaniami ekofizjograficznymi, przejawia się w objęciu ochroną planistyczną terenów i obiektów wskazanych do ochrony prawnej na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*.

2. OCENA ZGODNOŚCI PROJEKTU DOKUMENTU Z PRZEPISAMI PRAWA DOTYCZĄCYMI OCHRONY ŚRODOWISKA

Zawarte w projekcie zmiany mpzp ustalenia nie są sprzeczne z przepisami ogólnymi skodyfikowanymi w ustawodawstwie ekologicznym, tj.:

- w zakresie ochrony wód – z *ustawą Prawo ochrony środowiska* i *ustawą Prawo wodne*, a także *Rozporządzeniem MS z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego*, ponieważ projektowany dokument ustala – jako docelowe – odprowadzenie ścieków z terenów zwartej zabudowy do zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej, co umożliwi utrzymanie jakości wód co najmniej na minimalnym poziomie wymaganym przepisami,
- w zakresie ochrony powietrza – z *ustawą Prawo ochrony środowiska*, ponieważ możliwość procesu gazyfikacji gminy, a także preferencje dla wykorzystania odnawialnych źródeł energii stwarzają szansę na utrzymanie jakości powietrza na jak najlepszym poziomie,
- w zakresie ochrony przed odpadami – z *ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach* oraz *ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminie*, ponieważ określają – zgodnie z tymi ustawami – zasady bezpiecznego gospodarowania odpadami,
- w zakresie ochrony przed hałasem - z *Rozporządzeniem MŚ z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*, ponieważ wprowadzają ochronę akustyczną zabudowy mieszkaniowej określając dopuszczalny poziom hałasu według obowiązujących przepisów szczególnych,
- w zakresie ochrony środowiska w zagospodarowaniu przestrzennym i przy realizacji inwestycji - z *ustawą Prawo ochrony środowiska*, ponieważ dopuszczają lokalizację przemysłu w taki sposób, że nie będą stwarzać uciążliwości dla sąsiednich działek mieszkaniowych.

Projekt zmiany mpzp nie jest również sprzeczny z przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony przyrody, ponieważ nie wprowadza zagospodarowania objętego zakazem lokalizowania na obszarach chronionych na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*.

XIV. PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTU ZMIANY PLANU

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko zawiera rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu.

W celu ograniczenia lub eliminacji niekorzystnego wpływu na środowisko będącego efektem realizacji planu miejscowego należy uwzględnić:

- konieczność dotrzymania wszelkich obowiązujących norm dotyczących ochrony poszczególnych komponentów środowiska, w szczególności w zakresie klimatu akustycznego i wód podziemnych;
- stosowanie do ogrzewania proekologicznych (w tym odnawialnych) źródeł energii, stosowanie urządzeń grzewczych o wysokiej sprawności i niskim stopniu emisji.

Zapobieganiu negatywnym oddziaływaniom na stan sanitarny środowiska i obszary Natura 2000 służyć będzie infrastruktura sozotechniczna, w którą – na zasadach kontynuacji określonych w rozdziale 7. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (*Kierunki zagospodarowania przestrzennego*), tereny zabudowy technicznej, obligatoryjnie wyposażają ustalenia projektów planów.

Jednak podstawowym działaniem mającym na celu zapobieganie negatywnym oddziaływaniom jest zauważalna w projektach dokumentów, polityka lokalizacyjna, która nie prowadzi do istotnych kolizji ekologiczno-przestrzennych.

Zgodnie z art. 75 ust. 3 ustawy, kompensacja przyrodnicza jest głównym narzędziem działań, których celem jest naprawianie wyrządzonych szkód w środowisku, i które podejmuje się wtedy gdy ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa. Projektowana zmiana mpzp nie spowoduje szkód w środowisku rozumianych (zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie) jako negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska:

- w gatunkach chronionych lub chronionych siedliskach przyrodniczych, mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych,
- w wodach, mającą znaczący negatywny wpływ na stan ekologiczny, chemiczny lub ilościowy wód,
- w powierzchni ziemi, przez co rozumie się zanieczyszczenie gleby lub ziemi, w tym w szczególności zanieczyszczenie mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.

W związku z realizacją projektowanego dokumentu (mając na uwadze powyższe) nie zajądą okoliczności wymagające stosowania działań kompensacyjnych.

XV. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

W odniesieniu do inwestycji wprowadzonych do projektu zmiany mpzp, nie istnieje potrzeba rozwiązań alternatywnych.

XVI. WSKAZANIE TRUDNOŚCI PRZY OPRACOWANIU PROGNOZY WYNIKAJĄCYCH Z CHARAKTERU DOKUMENTU PODLEGAJĄCEGO PROGNOZIE

W trakcie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko przedmiotowego dokumentu nie napotkano na istotne przeszkody natury formalnej.

XVII. METODY ANALIZY REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Adekwatną do charakteru projektowanego dokumentu metodą analizy realizacji jego postanowień byłby monitoring urbanistyczny. Jak dotąd brak regulacji prawnych z nim związanych, istnieją jednak propozycje dotyczące jego zakresu, które, nie czekając na sankcję prawną, mogą być zastosowane w postaci tzw. raportu gminnego.

Raport ten mógłby zawierać:

- syntezę uwarunkowań polityki przestrzennej gminy,
- rejestr ewentualnych niezgodności i niespójności dotyczących:
 - zgodności ustaleń:
 - studium gminy z wiążącymi ustaleniami planu województwa,
 - planów miejscowych z ustaleniami studium gminy,
 - spójności ustaleń:
 - studium gminy ze strategią rozwoju gminy,
 - planów miejscowych z niewiązącymi ustaleniami studium gminy,
- wynik analiz rejestru zarządzeń wojewody o przeznaczeniu terenów pod inwestycję konieczną i zatwierdzeniu dokumentacji planistycznej oraz decyzji lokalizacji inwestycji liniowych niezgodnych z wiążącymi ustaleniami studium gminnego,
- analizy wniosków w sprawie sporządzenia i zmiany studium gminy i planu miejscowego,
- wytyczne do polityki przestrzennej gminy.

Do czasu rozwiązań prawnych, które ujednoczą sposób prowadzenia monitoringu urbanistycznego, realizacja ustaleń zmiany dokumentu planistycznego powinna być monitorowana przez Radę Gminy.

Odrębną kwestią jest monitoring stanu środowiska. W odniesieniu do regionu jest on prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, a jego wyniki są corocznie publikowane w formie raportu o stanie środowiska.

XVIII. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Analiza ustaleń projektu zmiany mpzp wykazała, iż projekt dokumentu nie przewiduje daleko siężnych, wykraczających poza granice Polski oddziaływań na środowisko. Zgodnie z Konwencją o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym oraz art. 104-117 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środo-

wisko nie zachodzą przesłanki do przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

XIX. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem prognozy są ustalenia w projekcie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów dotyczący działek położonych w miejscowościach:

- Wola Przybysławska, dz. nr: 1091, 1191, 1192, 1453, 1752/1, 1856/2, 1963, 2111, 2114, 2116, 2208/2, 2750/3,
- Karolin, dz. nr: 282, 283, 339, 364,
- Przybysławice, dz. nr: 597, 465/6, 603, 604, 605, 606/1, 606/2, 607/1, 607/2, 608, 609, 610, 611, 615, 616, 617, 618/1, 618/2, 619, 620, 621/1, 623/1,
- Garbów, dz. nr 397/2,
- Zagrody, dz. nr: 54/1, 54/3.

Przedmiotowa zmiana polega na zmianie i uszczegółowieniu dotychczasowego przeznaczenia planistycznego obszarów w zakresie:

- zmiany przeznaczenia z terenów usług publicznych i komercyjnych na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i tereny komunikacji wewnętrznej – dz. nr: 54/1, 54/3 w m. Zagrody,
- zmiany przeznaczenia z terenów upraw polowych na tereny zabudowy zagrodowej – dz. nr: 1453, 1752/1, 2208/2 w m. Wola Przybysławska,
- zmiany przeznaczenia z terenów upraw polowych na tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – dz. nr: 597 w m. Przybysławice, dz. nr: 282, 283, 339, 364 w m. Karolin, dz. nr: 1091, 1191, 1192, 1856/2, 1963, 2111, 2114, 2116, 2750/3 w m. Wola Przybysławska,
- zmiany przeznaczenia z terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na tereny zabudowy zagrodowej – dz. nr 397/2 w m. Garbów,
- doprowadzenia do zgodności ustaleń mpzp z ustaleniami Studium w zakresie przebiegu granicy strefy funkcjonalno-przestrzennej Dolina Białki – dz. nr dz. nr: 603, 604, 605, 606/1, 606/2, 607/1, 607/2, 608, 609, 610, 611, 615, 616, 617, 618/1, 618/2, 619, 620, 621/1, 623/1 w m. Przybysławice,
- zmiany przeznaczenia z terenów upraw polowych na tereny przemysłowo-zremieślnicze – dz. nr: 465/6 w m. Przybysławice.

Spośród form ochrony przyrody tworzonych na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, na terenie gminy zlokalizowany jest:

- fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór”, w granicach którego położona jest północna część gminy,
- użytek ekologiczny w półn-wsch fragmencie gminy, znajdujący się w granicach OCK „Kozi Bór”.

W granicach gminy, zgodnie z ustaleniami *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Garbów*, projektowane są użytki ekologiczne oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy zlokalizowane w granicach OCK „Kozi Bór”.

Status zabytku kultury objętego wpisem do rejestru „A” zabytków nieruchomych województwa lubelskiego (według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.) posiadają:

- budynek wagi, budynek gospodarczy, fragment rampy dawnej kolejki wąskotorowej w m. Bogucin, nr rej. A/1018,

- zespół kościoła parafialnego: kościół pw. Przemienienia Pańskiego, ogrodzenie z bramką, kapliczkami procesyjnymi i malowidłami na słupku przęsłowym w bramce wsch., plebania w m. Garbów, nr rej. A/3 (1-4),
- zespół pałacowo-parkowy: pałac z dekoracją sztukateryjną wnętrza i detalem architektonicznym na zewnątrz, pozostałości parku (ukształtowanie terenu i drzewostan) z historycznym układem komunikacyjnym i trzema stawami (Irena, Pod pałacem i Kępa), spichlerz, w m. Garbów, nr rej. A/462,
- kaplica grobowa Rodziny Moskalewskich, wraz z gruntem pod budowlą (w granicach zabudowy), w m. Garbów, nr rej. A/1453,
- figura przydrożna z posągami św. Anny w m. Gutanów, nr rej. A/698,
- zespół dworsko-parkowy (o pow. wskazanej w dec.): dwór, park z alejami (grabową i lipową), stawem z wyspą oraz z drzewostanem (wg opisu w dec.), w m. Leśce, nr rej. A/906,
- wiatrak „holender”, wraz z wyposażeniem wnętrza (urządzenia i mechanizmy młynarskie), w m. Piotrowice Duże, nr rej. A/354,
- zespół pałacowo-parkowy: pałac, park, teren d. folwarku z budynkiem obory, w m. Piotrowice Duże (Wielkie), nr rej. A/681,
- cmentarz wojenny z I wojny świat., w m. Wola Przybysławska (dawn. Garbów), nr rej. A/1009,
- park (ukształtowanie terenu wraz z drzewostanem), ogrodzenie z bramą wjazdową, dom mieszkalny, w m. Zagrody Przybysławskie, nr rej. A/728,
- zespół willowo-ogrodowy: willa i budynek gospodarczy (wraz z ich wyposażeniem), fragmenty ogrodzenia, brama wjazdowa z bramką, brama boczna z bramką, ogród z aleją, w m. Zagrody Przybysławskie, nr rej. A/842,

Status zabytku kultury objętego wpisem do rejestru „C” zabytków archeologicznych województwa lubelskiego (według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r.) posiada Grodzisko wczesnośredniowieczne – stanowisko archeologiczne nr 2/12 – AZP 75-79, w m. Garbów, nr rej. C/92.

Ponadto gmina znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 406, należącego do regionalnego systemu ochrony wód. Ze względu na brak izolacji wgłębnych kredowych poziomów wodonośnych przewiduje się ustanowienie na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne obszaru ochronnego tego zbiornika.

Dla krajobrazu gminy typowy jest krajobraz monotony. Do elementów różnicujących krajobraz należą: z form przyrody nieożywionej – stawy oraz śródleśne i śródpolne oczka wodne, zaś z form przyrody ożywionej – lasy i zagajniki, a także zbiorowiska torfowiskowe i szuwarowe. Pod względem wyrazistości w krajobrazie zdecydowanie wyróżnia się duży kompleks leśny w północnej części gminy ze stawami i śródleśnymi oczkami wodnym, zaś w południowej części gminy – dolina Kurówki z kompleksem stawów w Garbowie i w Zagrodach. Z kolei największą monotonią odznacza się krajobraz użytkowanej rolniczo środkowej i południowo-wschodniej części gminy.

Rozwój przestrzenny gminy należy oceniać w kontekście całego obszaru gminy lub co najmniej w kontekście obszaru o wielkości zapewniającej racjonalność prowadzenia tego typu analiz. W strukturze przestrzennej gminy dominującymi funkcjami terenów są tereny użytków rolnych (81% pow. obszaru gminy) i gruntów leśnych (13% pow. obszaru gminy). Obszar gminy jest w niewielkim stopniu zainwestowany, grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 4% pow. obszaru gminy. Zabudowa koncentruje się przede wszystkim przy istniejących ciągach komunikacyjnych - drodze krajowej oraz powiatowych i gminnych drogach lokalnych. Tereny zabudowy usługowej (w tym usług komercyjnych, publicznych, sakralnych, sportu oraz rekreacji) przenikają się z zabudową mieszkaniową, natomiast tereny produkcji stanowią niewielki

odsetek terenów za-budowanych. Tereny zurbanizowane są rozlokowane dość równomiernie w obszarze gminy, z wyjątkiem północnej i środkowo-wschodniej części gminy. Tereny zabudowy produkcyjnej zlokalizowane są głównie w środkowo-zachodniej części gminy w obrębie Zagrody i Garbów; tereny zabudowy usługowej, zagrodowej i mieszkaniowej równomiernie na całym obszarze wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Oddziaływania na środowisko istniejącego zagospodarowania mają charakter:

- negatywy w obrębie zainwestowania technicznego,
- pozytywnie neutralny bądź negatywny w obrębie upraw polowych (o charakterze oddziaływania decyduje stopień intensywności użytkowania),
- pozytywny (korzystny) w obszarach leśnych i łąkowo-pastwiskowych, a także nieużytkowanych rolniczo.

Zabudowa techniczna (mieszkaniowa i usługowa, tereny komunikacyjne) najczęściej generuje oddziaływania negatywne słabe. Głównie są to: zanieczyszczenia powietrza pochodzące z tzw. niskiej emisji i ruchu komunikacyjnego, hałas generowany poprzez ruch pojazdów silnikowych oraz zanieczyszczenia wód (ścieki bytowe i ropopochodne). Zabudowa oddziałuje również negatywnie (ale w stopniu słabym) na krajobraz, podobnie jak infrastruktura liniowa (energetyczna, telekomunikacyjna i komunikacyjna). Umiarkowany negatywny wpływ na środowisko urbanizacji i infrastruktury z nią związanej wynika z jej dużej intensywności.

Z wyjątkiem oddziaływań na rzeźbę terenu i gleby, które mają charakter nieodwracalny, pozostałe można uznać za odwracalne przy zastosowaniu odpowiednich do zagrożenia rozwiązań sozotechnicznych.

Zdecydowanie mniejszą antropopresję wywołuje użytkowanie rolnicze, głównie dlatego, że z reguły ma ono charakter ekstensywny, a tylko miejscami co najwyżej średnio intensywny. W obrębie rolniczej przestrzeni produkcyjnej jedynie monokultury rolnicze mają obniżony stopień różnorodności biologicznej. Oddziaływania negatywne słabe (pomijalne) na wody podziemne, florę i faunę mają charakter pośredni, krótko- lub długoterminowy, stały bądź chwilowy i z reguły ponadlokalny. Wynikają z terminów prac agrotechnicznych (orka, zbiory – sianokosy, żniwa, opryski itp.), a także z częstotliwości ruchu pojazdów silnikowych na drogach, zwłaszcza dojazdowych do pól (zanieczyszczenia powietrza, hałas). Oddziaływania negatywne słabe na rzeźbę terenu, gleby i powietrze mają charakter bezpośredni lub pośredni, krótko-, średnio- lub długoterminowy, słaby bądź chwilowy i wynikają z przedostawania się zanieczyszczeń z dróg publicznych oraz maszyn rolniczych silnikowych, a także skutek chemizacji rolnictwa.

Rolnicze użytkowanie ziemi jednoznacznie pozytywny wpływ wywiera na klimat i krajobraz, natomiast o neutralnym oddziaływaniu można mówić w odniesieniu do ludzi, wód powierzchniowych oraz dóbr materialnych i kultury.

W przypadku odstąpienia od sporządzenia projektu zmiany mpzp będącego przedmiotem niniejszego opracowania, obszar zmiany mpzp będzie zagospodarowany na podstawie obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z ustaleniami obecnie obowiązujących dokumentów planistycznych na całym terenie utrzymuje się rolnicze użytkowanie. Oznacza to brak większych zmian w krajobrazie i stanie jakości środowiska. W dalszym ciągu będą prowadzone uprawy rolnicze.

Projekt zmiany mpzp nie stwarza prawdopodobieństwa znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000. Na terenie gminy nie występują tego rodzaju obszary.

Projekt dokumentu adaptuje obszary objęte ochroną tj. Obszar Chronionego Krajobrazu „Kozi Bór” oraz użytek ekologiczny położony w ptn-wsch fragmencie gminy, znajdujący się w granicach OCK „Kozi Bór”. Ocenia się, że skutki realizacji ustaleń projektu zmiany Studium nie wpłyną negatywnie na te obszary.

W wyniku realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, również z dopuszczeniem nieuciążliwych usług, na funkcjonowanie i jakość środowiska oddziaływać będą:

- zabudowa techniczna, głównie w postaci zabudowy kubaturowej,
- zanieczyszczenia powietrza (pyły i gazy) jako efekt funkcjonowania systemów grzewczych (o ile będą oparte o paliwa stałe),
- ścieki bytowe,
- odpady komunalne.

W wyniku realizacji zabudowy zagrodowej na potrzeby obsługi rolnictwa dodatkowo na środowisko mogą oddziaływać odpady rolnicze organiczne, a także środki chemiczne (pestycydy i herbicydy), stanowiące w katalogu odpadów grupę agrochemikaliów zawierających substancje niebezpieczne.

Na terenach przemysłu i usług towarzyszących zabudowie mieszkaniowej, na środowisko oddziaływać będą dodatkowo:

- ścieki socjalno-bytowe i deszczowe (w tym zanieczyszczone produktami ropopochodnymi),
- toksyczne składniki spalin,
- dwutlenek węgla,
- hałas.

Projekt zmiany mpzp nie wywołuje ryzyka wystąpienia poważnej awarii.

Na bezpośrednio otoczenie terenów komunikacyjnych nadal oddziaływać będą głównie toksyczne składniki spalin i hałas, a także wody deszczowe, zanieczyszczone produktami ropopochodnymi.

Skala spodziewanych emisji zanieczyszczeń (zanieczyszczenia powietrza, ścieki, odpady stałe, hałas) nie będzie zagrażać zdrowiu ludzi, z jednej strony dlatego, że nośniki energii stopniowo stawać się będą mniej uciążliwymi dla środowiska (to efekt upowszechnienia odnawialnych źródeł energii), a z drugiej strony wskutek rozwoju urządzeń sozotechnicznych (kanalizacja sanitarna) i poprawy organizacji sposobu usuwania i neutralizacji odpadów. Wszystko to oznacza, że dopuszczalne normy zanieczyszczeń nie będą przekraczane.

Zmiana mpzp nie narusza zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju reguł w gospodarowaniu zasobami przyrody. Różnorodność biologiczna w rejonie projektowanych zmian w zagospodarowaniu nie będzie znacząco zmniejszona, a jedynym użytkowym zasobem naturalnym, który będzie uszczuplany, są gleby średniej jakości (IV i V kl. bonit.).

Przewidywane zmiany w krajobrazie należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- relacji projektowanego zainwestowania do terenów już zainwestowanych i terenów otwartych,
- skali projektowanego zainwestowania.

Pierwszy z wymienionych aspektów sprowadza się do oceny tendencji w rozwoju przestrzennym zabudowy: czy rozwój ten prowadzi do jej rozproszenia w terenach otwartych, czy przeciwnie, jest przejawem dążności do jej koncentracji (aspekt ten ma związek z gospodarowa-

niem przestrzenią krajobrazową). Odpowiedź jest oczywista: zmiana studium prowadzi do koncentracji zainwestowania (zabudowy), z korzyścią dla otwartości krajobrazu.

W odniesieniu do drugiego z wymienionych aspektów oceny projektu zmiany mpzp, który można również sprowadzić do oceny stopnia harmonizacji z otoczeniem nowych artefaktów w krajobrazie, stwierdza się, że ponieważ nowa zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa (która stanowi dominujący element wprowadzanego zagospodarowania przestrzennego) powstawać będzie w bezpośrednim sąsiedztwie już istniejącej, nie wystąpi drastyczne złamanie harmonii krajobrazu.

Zmiany przeznaczenia terenów w projektowanym dokumencie nie prowadzą do konfliktów społecznych na tle własności gruntów. Tereny przeznaczone pod zabudowę z reguły przedstawiają niewielką wartość gospodarczą. W ewidencji gruntów najczęściej są to grunty orne w niskich klasach bonitacyjnych.

Nienaruszone zostaną również dobra kultury.

Projekt dokumentu adaptuje obszary (obiekty) objęte ochroną. Zachowuje przy tym bez zmian bezpośrednio otoczenie tych obszarów (obiektów), głównie leśne, co oznacza brak niebezpieczeństwa ich degradacji.

Projekt zmiany mpzp nie jest również sprzeczny z przepisami szczególnymi dotyczącymi ochrony przyrody, ponieważ nie wprowadza zagospodarowania objętego zakazem lokalizowania na obszarach chronionych na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*.

Projekty planów biorą pod uwagę lokalne uwarunkowania ekofizjograficzne i nie naruszają przepisów ochrony środowiska. Wprowadzane rozwiązania przestrzenne nie wymagają kompensacji przyrodniczej. Nie wywołują również potrzeby rozwiązań alternatywnych. Oddziaływanie na środowisko nie będzie posiadać charakteru transgranicznego.

XX. LITERATURA

1. Raport o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2016 roku. WIOŚ Lublin 2017.
2. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549),
3. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Ministerstwo Środowiska Warszawa 2013.
4. Andrzejewski R., Wiśniewski R. (red.), 1996 – Różnorodność biologiczna: pojęcia oceny, zagadnienia ochrony i kształtowania. Zeszyty Naukowe KN „Człowiek i środowisko”. PAN., t. 15, Instytut Ekologii PAN, Dziekanów Leśny.
5. Bogdanowski J., 1976 – Kompozycja i planowanie w architekturze krajobrazu. Ossolineum. PAN. Kraków.
6. Breymeyer A., 1991 – Ekosystemy [w:] Geografia Polski. Środowisko przyrodnicze (red. L. Starkel). PWN Warszawa.
7. Engel J., 2009 – Natura 2000 w ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko. Ministerstwo Środowiska, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.
8. Fijałkowski D., 1972 – Stosunki geobotaniczne Lubelszczyzny. Zakład Nar. Im. Ossolińskich. Wrocław.
9. Fijałkowski D., 1991 – Zespoły roślinne Lubelszczyzny. Wyd. UMCS. Lublin.
10. Fijałkowski D., 1993 – Lasy Lubelszczyzny. LTN. Lublin.
11. Geomorfologia Polski. Tom 1 – Polska Południowa, Góry i Wyżyny (red. M. Klimaszewski), Tom 2 – Niż Polski (red. R. Galon), 1972. PWN Warszawa.
12. Grimmet R. F. A., Jones T. A., 1988 – Important bird areas. ICBP Technical Publication no 9. Cambridge U. K.
13. Jędrzejewski W., Ławreszuk D. (red.), 2009 – Ochrona łączności ekologicznej w Polsce. ZBS PAN Białowieża.
14. Kaszewski B. M., 2008 – Warunki klimatyczne Lubelszczyzny. Wyd. UMCS Lublin.
15. Kistowski M., Pchałek M., 2009 – Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych. Ministerstwo Środowiska, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska.
16. Kleczkowi A. S., 1990 – Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony wraz z objaśnieniami 1 : 500 000. Wyd. AGH Kraków.
17. Klimaszewski M., 1978 – Geomorfologia. PWN Warszawa.
18. Kondracki J. 1998 – Geografia regionalna Polski. PWN Warszawa.
19. Kostrowicki A., 1991 – Świat zwierzęcy [w:] Geografia Polski. Środowisko przyrodnicze (red. L. Starkel). PWN Warszawa.
20. Lenart. W., 2002 – Zakres informacji przyrodniczych na potrzeby Ocen oddziaływania na środowisko. Biuro Projektowo – Doradcze Ekokonsult. Gdańsk.
21. Matuszkiewicz W., Faliński J. B., Kostrowicki A. S., Matuszkiewicz J. M., Olaczek R., Wojterski T., 1995 – Potencjalna roślinność naturalna Polski. Mapa przeglądowa 1 : 300 000. IGiPZ. PAN Warszawa.
22. Paczyński B. (red.), 1995 – Atlas hydrogeologiczny Polski. PiG Warszawa.
23. Prognozowanie skutków przyrodniczych planów zagospodarowania przestrzennego. Poradnik metodyczny. 1998. IGPIK, Oddział w Krakowie.
24. Richling A., 1992 – Kompleksowa geografia fizyczna. PWN Warszawa.
25. Siuta J. 1976 – Znaczenie odporności gleb (na degradację) w gospodarce zasobami środowiska przyrodniczego. IKŚ Warszawa.
26. Siuta J., 1995 – Gleba, diagnozowanie stanu i zagrożenia. IOŚ Warszawa.
27. Uziak S., Turski R. (red.), 2008 – Środowisko przyrodnicze Lubelszczyzny. LTN Lublin.
28. Woś A., 1999 – Klimat Polski. PWN Warszawa.
29. Tyszecki A. (red.). 1999 – Wytyczne do procedury i wykonywania ocen oddziaływania na środowisko. Fundacja IUCN Poland. Warszawa.

XXI. PODSTAWOWE AKTY PRAWNE

1. Obwieszczenie NR 1/2014 Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie wykazów zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa lubelskiego i rejestru zabytków archeologicznych województwa lubelskiego (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2014 r. poz. 1230).
1. Rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości znajdujących się w zakładzie substancji niebezpiecznych, decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 138)
2. Rozporządzenie z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008)
3. Ustawa 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017, poz. 519 z późn zm.)
4. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r., poz. 469 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014, poz. 1446 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1945)
8. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 909 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.)
10. Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r., poz. 1131 z późn. zm.)